

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hetes pótlás: sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyetem
vasútiak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 202.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, augusztus 27.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelők: Az adósok új korszaka.
Kihirdették az új végrehajtási törvényt.
Ellátott közszolgálati jegyző.
Kibukott? Nem bukott ki?
A pénzügyi palota.
A priváta.
Fenyő Sándor fogházban.
A köpenicki kapitány.
Véres kardpárbaj.
Tarkaságok.
Katasztrófa egy házépítésnél.
Volgt-import.
Vigan dudál az autobusz.
Hol van Krivány?
Haro egy grófi ravatal körül.
Csak a katonaság után...
Társa: A tölgyek alatt. — Aratóünnep.

Az adósok új korszaka.

Arad, augusztus 26.

A hivatalos lap mai számában megjelent a király által szentesített új végrehajtási törvény. Az Országos Törvénytárban augusztus 25-én tették közre, tehát az érvényessége már ettől a naptól kezdődött. Eredmény nélkül valók voltak a kereskedelmi és ipari érdekkörök kérései, a melyek a novella életbeléptetésének elhalasztására irányultak és hiuk a remények, a melyeket néhány újsághír az érdekeltekben keltett. A végrehajtási novella most már élő törvény és a gyakorlat fogja megmutatni annak következtetéseit.

A politikai tudományok legnagyobb tudósa, az országkormányzás technikájának legnagyobb művésze volna az, ki oly törvényeket tudna alkotni, melyek min-

denkinek a tetszésével találkozni és minden érdekkört kielégíteni. Valamint igaz az is, hogy valóságos antitalentumnak kell lennie annak, ki viszont oly törvényt tudna összefabrikálni, amelyik senkinek sem kell. Mert a legjobb, a legüdvösebb célokat szolgáló törvényhozási alkotásoknak is voltak és lesznek ellenségei és viszont a legsilányabb alkotásoknak is lehetnek rajongó hívei. Hogy ebbe a viszonyba nem vegyül-e valami önző érdek is, azt nem tudjuk!

Annyi azonban bizonyos, hogy abszolút jó, illetve abszolút rossz törvény eddigelő nem volt, sőt mi azt hittük, hogy nem is lehet.

Ebben azonban tévedtünk. Lehet, hogy honfitársunk az az antitalentum, aki bebizonyította, hogy különösen a rekkenő nyári hőségben lehet olyan törvényjavaslatot is keresztülhajtani, amely önmagában páratlan, ilyen még nem volt, mert a gonosz nyelvek szerint abszolút rossz.

Végrehajtási novella néven ismertük ezt a törvénygyári alkotást, melynek intézkedései tulnyomó része ellen joggal tiltakoztak a hitelezők, mert szerzett jogaik veszélyeztetését látták benne. Fázta tőle az adósok is, mert a hitelezők javára engedélyezett egy esztendő eleget arra, hogy őket gazdaságilag tönkretegyék és akkor novella nélkül sem lehet rajtuk semmit sem behajtani. De alapos aggodalmak voltak ellene a pénzügyi kormányzatnak is, mely viszont az államháztartás mérlegét féltette a kedves novella hatásától.

Mind eme komoly és alapos aggodalmak és kifogások hatástalanok maradtak mert tegnap nevet, jobban mondva számot kapott a bolyongó kisdéd és min 1908: XLI. t. c. diadalmasan bevonult a törvényházba, hogy onnan rombolva, hódító körutjára induljon.

Tekintettel arra, hogy a novella jó és rossz intézkedései a lapok hasábjain már eléggé ismertettek, most csupán arra akarunk rámutatni, hogy mit tartalmaz az a hitelezőknek nyújtott kedvezmény? Mennyi jó, számos rossz intézkedés mellett kedvezmény is foglaltatik a hitelezők javára.

Ez a kedvezmény az, hogy a novella 2., 3., 6-9. és 11-14. szakaszai, (melyek az adósok érdekeit védik) nem alkalmazhatók:

1. ha a végrehajtás alapjául szolgáló közokirat (ítélet, egyezség, sommás végzés stb.) a novella kihirdetése előtt, tehát 1908. augusztus 25-ike előtt keletkezett.

2. Ha később keletkezett ugyan, de a kielégítési végrehajtás a kihirdetéstől számított 30 napon belül, tehát 1908. szeptember 24-ig megkértek a végül.

3. Ha a hitelező az adós lakóhelyének járásbiróságánál 1908. szeptember 24-ig bejelenti, hogy követelése 1908. augusztus 25-én már lejárt és ő ezt a régi végrehajtási törvény értelmében egy éven belül (1909. augusztus 24-ig) kívánja és fogja behajtani. 1909. augusztus 25-ik napjától kezdve a novella összes intézkedései életbelépnek és ezen időn túl a hitelezők a részükre biztosított kedvezményekkel nem élhetnek.

A tölgyek alatt.

— A Margit szigeten. —

*

A tölgyek alatt
Szeregek pihenni,
Hova el nem hat
Város zaja semmi.
Zöld lomb közei
„Áltörve” az égből,
S a rét mezein
Vegyül árny- és fényfolt.

A tölgyek alatt
Oly otthonos itten!
Évem lepadt:
Ime, gyermek lettem,
Mint mikor a tölgy
Sudart megmozdítottam,
Hol seregély költ —
S vigan madárszótam.

A tölgyek alatt
Több egykoru társas
Madár fiait
Kifejténk nyárral;

Jó tűz lobog ott,
Zizeg a kis bogrács —
S ha bealkonyodott,
Haza már egy ugrás.

A tölgyek alatt
Örömet valék én,
Bár a madarat
Hagytam utóbb békén.
Gyermek én az
Korom ifjú ábránd
Vessz őszidő
Szárnyára s tovább ránt...

De tölgyek alatt,
Valamerre jártam,
Szülő honomat
— Csakis ott — találtam;
S hol tengve, tünyn
Halt, s nem virul a tölgy:
Volt bár Kanadán,
Nem lett honom a föld. —

A tölgyek alatt
Még most is el-ők;
Bár kép csalogat,
Ábrándba merülök;

Hajó kerekék
Zubogását hallom ...
„Hajrá, gyerekek:
A vízi malom!”

A tölgyek alatt
Im meglep az alkony,
Hűdöbbsz fuvallat
Zörög át a parkon:
Felnők szemek rebben:
Haza sietek,
Jobb ott, melegebben,
Ki vén, ki beteg.

A tölgyek alatt
Vágyom lenyugodni,
Ha csontjaimat
Meg kellett adni;
De, akárhol vár
A pihenő hely rám:
Egyszerűen, bár
Tölgy lenne a fejjám!

Arany János.

Az elmondottakból látható, hogy a hitelezőknek mit kell tenniük, ha azt hiszik, hogy a novella adósuk hitelképességét csökkentette volna és ők még a régi végrehajtási törvény kevésbé enyhe szakaszai segítségével akarják követelésüket behajtani.

Mi csak annyit említhetünk meg, hogy sem az egyik, sem a másik részben nem kell túlzásokba menni és ha van jó a novellában (végrehajtási költségek apasztása, az ingatlan árverés szabályozása, létminimum emelése stb.) az magja lehet majd az új végrehajtási törvénynek, ami pedig rossz van benne (mert ilyen is van, még pedig bőven!) azt az élet kiküszöbölő, hatálytalanítani fogja. Az azonban bizonyos, hogy míg ez megtörténhetik, sok ezer megrövidített egzisztencia fogja áldani a novella — Güntherét. Dr. F.

Kihirdették az új végrehajtási törvényt. Szeptember 9-én lép életbe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

A sokat hányatott, agyonvitatott végrehajtási novella mégis életbe lép. A kormány elég hosszú ideig húzta a sürgősnek mondott törvény kihirdetését, de végre is elhatározta azt, mert elmaradása Günther igazságügyminiszter bukását jelentette volna.

A tegnapi törvénytár és a mai hivatalos lap közli a végrehajtási novella szentesítését. Ugyancsak ma bocsátotta közre az igazságügyminiszter az életbe léptetési rendeletet, melyet a tárgy fontosságánál fogva bő kivonatban közlünk:

(A hatályba lépés.)

A Vn. *) a törvények kihirdetéséről szóló

*) Megjegyzés: E rendeletben a Vn. jelzés (végrehajtási novella) a végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. törvény cikk módosítását és kiegészítését tárgyzó 1908: XLI. törvénycikket jelenti.

1881. (v. LXVI. törvény) 4. § a értelmében 1908. évi szeptember hó 9-ik napján lép hatályba. Ettől a naptól kezdve, amennyiben a Vn. 31. § a és a jelen rendelet eltérően nem rendelkezik, a Vn. rendelkezéseit kell alkalmazni.

Ha a Vn. hatálybalépése előtt akár kielégítési, akár biztosítási végrehajtás útján a Vn. szerint a végrehajtás alól kivett oly ingóságokat, készpénzt vagy járandóságokat foglaltak le vagy f-g'alták felül, amely az 1881: LX. törvény cikk szerint a végrehajtás alól kivéve nincs, az ilyen szerzett végrehajtási sálogjog érvénytelenül marad és a végrehajtási eljárás erre az ingóságra, készpénzre vagy járandóságra a Vn. hatálybalépése után is folytatható. A Vn. hatálybalépése után az e törvény szerint a végrehajtás alól kivett oly ingóságokat, amely az 1881: LX. törvény cikk szerint a végrehajtás alól kivéve nincs, csak a Vn. 31. § ában meghatározott esetekben szabad lefoglalni vagy felül foglalni.

(A bejelentési határidő.)

A Vn. 31. § ában meghatározott azt a bejelentést, hogy a hitelezőnek a törvény kihirdetése előtt lejárt és a bejelentésben megjelölt követelése van, a Vn. kihirdetésétől, vagyis 1908. évi augusztus hó 25. napjától számított 30 nap alatt egy példányban kell az adós lakóhelyének járásbíróségánál beadni. Ha a hitelezőnek, vagy több hitelezőnek ugyanazon adós ellen több követelése van, vagy ha ugyanaz a követelés több adóst terhel, a bejelentés egy beadványban történhetik.

(A bírósági értesítés.)

A bíróság a 31. § ban említett bejelentés megérkezését mind a bejelentő hitelezővel, mind az adóssal a megfelelően kiállított értesítés kézbesítése útján közli. Ha több a hitelező vagy több az adós, mindannyikuk részére egy-egy értesítést kell kézbesíteni. A bejelentést tartalmazó beadvány és az értesítés egy példánya a bíróságnál marad. Az értesítés kiadása csupán annak a tanúsága, hogy a bejelentés a törvényes határidőn belül megtörtént, de egy magában sem a bejelentés alaposágát, vagy egyébként szabályzerűségét nem tanúsítja, sem pedig a bejelentő hitelező részére nem bizo-

sítja az 1908: XLI. t. c. 31. § ban meghatározott azt a jogot, hogy a végrehajtást az adósnak oly ingóságaira, készpénzére és járandóságaira is kiterjeszthesse, amelyek az 1908. évi XLI. t. c. értelmében nem foglalhatók ugyan le, de az 1881: LX. t. c. rendelkezései értelmében a végrehajtás alá vonhatók.

A Vn. 4. § a az e törvény életbe lépése előtt foganatosított végrehajtási cselekményekre nem nyer alkalmazást.

(Sérelmes eljárás.)

A Vn. 16. § a nem nyer alkalmazást, ha az árverési hirdetmény a Vn. hatályba lépése előtt kelt. Ha azonban az előterjesztésre szabott határidő a végrehajtást szenvedőre nézve a Vn. hatályba lépése előtt még nem járt le, a végrehajtást szenvedő a határidő lejártáig előterjesztés útján kérheti, hogy az árverési hirdetmény hatályon kívül helyeztessék és a Vn. 16. § ának figyelembe vételével árverési határidő nap töltsék ki.

A Vn. 18. § a abban az esetben alkalmazandó, ha a foglalást tudatós rendeltvény vagy végzés a Vn. hatályba lépése után kelt.

(A névkitétel.)

A Vn. 19. és 20. § ák abban az esetben kell alkalmazni, ha az árverési hirdetmény a Vn. hatályba lépése után kelt. A Vn. 19. § ának az a szabálya, hogy az ingókra vonatkozólag közzétett árverési hirdetményben a végrehajtást szenvedő nevét nem szabad kitéteni, csupán az 1881: LX. t. c. 102. §. negyedik, ötödik és hatodik bekezdése szerint közzétett hirdetményre vonatkozik; ellenben az árverési hirdetmény több példányában a végrehajtást szenvedő nevét ki kell tenni.

Az említett eljárásért bélyeg- és postaköltségen felül egyéb költség a végrehajtást szenvedő terhére meg nem állapítható.

(A hirdetmény kibocsátása.)

Ha az ingatlanra vonatkozó árverési hirdetménynek a végrehajtást szenvedő részére történt kézbesítésétől számítva a Vn. hatályba lépélig nyolc nap még le nem járt, a határidő lejártáig a végrehajtást szenvedő előterjesztés útján kérheti, hogy az árverési hirdetmény a Vn. 21. § a szerint bocsáttassék ki.

Aratóünnep.

Hta: Egy földbírtokos.

A mi földi lelki franciáknak asszonyunk azt kérdezte tőlem, hogy az aratóünnepélyen én is csikós ruhában leszek-e, s fővonulók elől a parasztlányokkal együtt a várkastély elé?

A francia nyelvet töröm ugyan már egy kicsit, de azért nem értettem meg jól, hogy mit akar tőlem. Azt hittem, hogy a parasztlányok csikós kosztümjére és fölvonulására céloz, ezért egész nyugodtan azt feleltem, hogy okvetlenül úgy lesz, amint gondolja.

Kora reggel a várkastély nagy kapuja előtt gyülekezni kezdett a nép. Nem csak a falusiak, hanem a szomszéd községek hívei is publikuma is. Kétféle órákor a hercegi család megjelent a belső udvar főerkélyén s kezdetét vette az ünnepély.

A főkapu híres várkapuja föltáruult s belovagolt rajta a zászlóalj, zászlóval kezében egy dallás csikós. Ő nyitotta meg a menetet. Nyomban követte egy virágokkal díszített gyönyörű ponninégyszöglet. A lovakat csikósoknak öltözött lovászok vezették, a batár pedig a herceg második fia színén csikós ruhában hajtottá őket. (Nem a lovászokat, hanem a lovakat.) A herceg előszűlött fia az erkélyen maradt, mert annyira szereti a gyönyörű nőtestvéreit, hogy mellette akar maradni. A kocsiiban a kis herceg mellett én ültem, hogy vigyázzak

rá. Utánuk jött egy kecskefogó, két hóhérs és két fekete kecskével. Ez a legkisebb herceg kedves fogata, ő hajtotta őket szintén csikós kosztümbe, fején kapuvári pörge kalappal, amely a ől hullámosan lengett gyönyörű arany-szőke hosszú baja.

E két kedves kép után (leszámlálva szerényen magamat belől) az egyes kerületek díszkocsin következtek. Nyolc gyönyörű, felkoszorúzott magyar ökrök húzta mindegyiket s rajtuk egy-egy idilliikus életkép volt látható. Az egyikben egy valóságos szívalom forgott melynek ajtajában a lisztet molnár állt pipával a szájában s akadozott vevővel. A másikon nagy szénázót keltve egy hatalmas bogrács állott, alatta vígan lobogott a tűz, gomolygott fölfelé a füst s arató menyecskéék főztek az illatos paprikás gulyást. A harmadik kocsin eleven aratóélet volt látható, a negyedikben táncoló párok gyönyörködtek a szemet, utánuk a zenészek vírágos székere haladt, melyről zúgva hallatszott a Rakóczi-induló gyönyörű dallama.

Majd a csikósoknak öltözött aratók lovas bandériuma haladt, mindegyik kezében egy-egy nemzetiszló s Esterházy zászlót lengetve. Utánuk beláthatlan tömegben vonult a nép s a hatalmas kerek udvar hamarosan gyönyörű látványt nyújtott. A menet kibontakozott, szűlt az ének és zene s a legelső magyar fői család gyönyörködve nézte az erkélyről hűséges családneik színe, kápráztató hódolatát.

A menet kétség megkerülte a hatalmas udvart, szűtán megállapodott. A hercegi család

a kápolnába vonult, eléje gyülekezett a nép, általosan hallgatták meg a szent misét.

Utána a menet újra elindult s az egyes kerületek nevében üdvözlő beszédet mondtak a kerületek fejei, melyekre a herceg egyenként szívesen válaszolt. Majd szép rendben, zúgó éljenzés közt az elvonulás következett s a boldog aratók vonultak kerületeikbe haza, hol gazdag lakoma várakozott rájuk.

A belső kerület mulatozó népet fölkeresve az egész hercegi család s vidáman töltötte az időt a sátrak alatt. A hatalmas urak, hercegek, hercegnők együtt táncoltak az egyszerű aratóleányokkal, legényekkel, nem véve ki a kis hercegeket sem. Sőt az utóbbiaknak annyira ízlett az isten szabad ege alatt főzött paprikás gulyás, hogy azóta az asztalnál folyton gulyást követelnek. A hercegasszony meg is rendelte számukra, de ők egyértelműséggel konstatálták, hogy a francia szakács gulyása közel sem olyan jó, mint az egyszerű paraszt menyecskéé.

Mintegy hatvan ember mulatozott a herceg nagylelkűségéből szépen, rendben késő éjszakáig. Mielőtt azonban a felejtetetlen nap emlékeivel nyugalomra tértem volna, sőt aircal előm állt a francia kisasszony s kijelentette, hogy csalódott bennem. Én e kijelentésre megijedtem volna, ha eszembe nem jut a csikós-kosztüm, melyet természetesen nem huztam föl. Azért nem is szóltam semmit, csak elnevettem magam és sarkonfordulva visszahátráltam:

— Jó éjt, mademoiselle, bonne nuit!

Elítelt községi jegyző.

Pénzbüntetés helyett fogház.

A tábla ítélete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Egy aradmegyei községi jegyző bűnyében a nagyváradi ítélőtábla, ahova az ügy felebbezés folytán került, megváltoztatta az aradi törvényszék enyhébb, pénzbüntetésre szóló ítéletét és a jegyzőt sikkasztás vétsége miatt egy havi fogházra és egy évi hivatalvesztésre ítélte.

As ügygel az aradi törvényszék a múlt év november huszonkilencedikén foglalkozott. Borbély Viktor ágrisi helyettes jegyző volt a vádlott, akit az ügyész vádirat szerint több vád terhel. A jegyző ugyanis a mezőrendőri kihágásokért kezelhetett bírságpénzeket elcsikkasztotta. Azonkívül megkárosította Maby Jesta ágrisi bírót is, aki átadott neki megőrzés végett tavaly február hónapban 847 korona 97 fillért s Borbély ezen összegből 161 korona 61 fillért a saját céljaira fordított.

Borbély a bíróság előtt beismerte a sikkasztást, de azt tagadta, hogy az elcsikkasztott összegek hivatali pénzek voltak. A kihallgatott tanúk is mindnyájan azt vallották, hogy a bíró a pénzt nem hivatalból, hanem mint magánember birta a jegyző őrzésére. Ezek alapján Borbély védője, Janku Kornél dr. a törvényszék előtt azzal érvelt, hogy a jegyző cselekménye nem minősíthető a szigorubb elbírálás alá eső hivatali sikkasztásnak, hanem legrosszabb esetben egyszerű sikkasztásnak. A törvényszék elfogadta a védelem álláspontját és a jegyzőt két rendbeli sikkasztásban mondotta ki bűnösnek, amelyért száz—száz korona pénzbüntetésre ítélte. Borbély az ítéletben megnyugodott, az ügyész azonban súlyosbíttatásért felelősséget vállalt.

Igy került az ügy a nagyváradi ítélőtábla büntető tanácsa elé, amelynek ítélete ma érkezett le az aradi törvényszékhez. A tábla megváltoztatta a törvényszék ítéletét és Borbélyt egy havi fogházzal s egy évi hivatalvesztéssel sújtotta.

MULATSÁGOK.

(=) A Világosi Ipartestület fennállásának 15 éves évfordulóját folyó hó 20-án ünnepelte zászlószenteléssel egybekötve. A zászlóanyagát, Br. Bohus Zsigmondné urnő távolléte miatt Br. Bohus Lajosné urnő volt szíves helyettesíteni. — A zászlószentelést megelőzőleg Taffert Ferenc helybeli plébános mondott lelkes beszédet, a bibliából és politikai életből vett szebbnél-szebb hasonlattal és példával ösztönözve a munka becsét, nemestítő erejét. Az első szöveget, mint Br. Bohus Zsigmondné urnő zászlószentését, Br. Bohus Lajosné urnő verte be gyönyörű, rövid, de magaslatos beszéd kíséretében. Mind a templomban, mind pedig a tulajdonképeni ünnepségen a „Világosi Polgári Dalkör” énekelt alkalmi énekeket. A zászlót, melyet Glück Dezső aradi kémunkakereskedő kiváló műveltséggel készített, a rom. kath. templomban helyezte el az Ipartestület. Az ünnepély kifogástalan rendezése Taffert Ferenc plébánost, valamint az Ipartestületből szervezett rendezőtestületet, főként pedig ennek elnökét, Grill Józsefet dicséri. — Este sikerült táncmulatság volt a Mátyás királyról nevezett vendéglőben, mely alkalmára a bálanya tisztségét Valerián Józsefné urnő volt szíves elfoglalni.

A táncmulatságon résztvevő hölgyek közül következőket sikerült feljegyezni a rendezőségnek.

Urnök: Valerián Józsefné, dr. Kocsis Gézané, Grill Józsefné, Dános Gyuláné, Molnár Józsefné, Ringelsen Ernőné özv. Ernst Alajosné, Nejeszleba Nándorné, Huiger Józsefné, Fenyvessy Mihályné, Göbl Károlyné, Kraft Józsefné, Bohon Imréné, Soós Antalné, Fekete Mátyásné, Albert Ferencné, Kontur Ferencné, Gaál Gergelyné, Kreitler Vilmosné. Liszt Istvánné, Matekovic Jánosné, Bun Gyuláné, Csányi Mihályné, özv. Majsay Istvánné, Klement Jánosné, Grill Károlyné, Marksteiner Péterné stb.

Urleányok: Soós Rózi és Erzsike, Heimann Erzi és Mariska, Udvardy Annuska, Szűcs Julia, Petkovics Iduska, Kádár Aranka, Gaál Iduska, Kontur Annuska, Fenyvessy Juliska, Oberschill Stefánia, Marksteiner Rózsika, Kényi Vilma, Muszka Erzi, Desztig Testvérek, Majsay Erzsike, Szóke Zsófia, Tóth Nina, Fekete Ilonka, Ács Annuska, Grill Ilonka, Messer Magda, Csányi Annuska, Horváth Aranka. stb.

Kibukott? Nem bukott ki?

Justh Gyula és Makó.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 26.

Megírtuk, hogy Justh Gyula Makón a héten lefolyt községi választáson kibukott a képviselőtestületből. Vele együtt kibuktak az ottani függetlenségi párt vezetői, köztük a párt két alelnöke és tulajdonképpen új emberek kerültek a régi függetlenségi párti képviselőtestületi tagok helyébe. Justh Gyulát — így írja makói levelezőnk — eredetileg elfelejtette jelölni a saját pártja, aztán észrevették a hibát, utolsó pillanatban kapkodva felléptették, de Justh mindössze négy szavazatot kapott és így kibukott a képviselőtestületből.

Justh Gyula képviselője és diszpolgára a városnak és esztendő óta tagja a képviselőtestületnek. Amikor toronyai birtokán meghallotta a bukás hírért, ő maga is rendkívül felindult.

A bukást a párt belső viszállya és a teljes indolencia okozta. A szociáldemokrata pártnak hét jelöltjét sikerült behozni és csaknem bejutott — csupán két szavazattal bukott — egy volt darabon: tisztviselő, Gerő Géza volt helyettes főügyész is. A választást meg akarják támadni, de ez nem járhat eredménnyel, mert minden teljes rendben folyt le.

A függetlenségi pártvezetősége el van keseredve. A párt lapja vezércikkben siránkozik a bukás felett, amelyet, ugyanígy, nem lehet szépíteni és amelynél „szégyenítőbb kudarc alig ért még pártot” ebben az országban. A bukás okát a legtöbben a függetlenségi párti választók megdöbbenő közönyében keresik. A függetlenségi választók közül alig néhányan mentek szavazni, aminek főleg az a nagy elkedvetlenedés és csalódás az oka, amely a függetlenségi híveket az országos függetlenségi politika teljes elposványosodása miatt elfogta.

Ezzel szemben ma Budapestről a következő hírt kaptuk:

Több lap ama hírére vonatkozólag, a mely szerint a makói községi választáson Justh Gyula kisebbségben maradt, a Magyar Távirati Iroda tudósítja a legilletékesebb helyen szerzett információ alapján úgy értesült, hogy a makói függetlenségi és 48-as párt egyáltalában nem tartott jelölő gyűlést, így tehát a községi választásoknál Justh Gyulát nem is jelölte, aki ennél fogva nem is bukhatott meg.

A pénzügyi palota.

Szükek a helyiségek. — Gondozatlan az épület.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Éveken keresztül nem egy ízben hangzott el panasz a pénzügyi palota célszerűtlen berendezése ellen. Az aránylag nem nagy kiterjedésű két emeletes épületben össze vannak szűfolva az adóhivatal, a költségigazgatóság, a kincstári ügyesség és a pénzügyigazgatóság, valamint a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédség helyiségek. Az egyes hivatalok szobái ennek következtében rendkívül szűkek és kényelmetlenek. Különösen azok a helyiségek, amelyekben a közönség nagyszámmal naponta megfordul, teljességgel alkalmatlanok és nem felelnek meg egy állami hivatal kellőkének.

Farkas Győző vezetése idején a pénzügyi palotában minden a régi változatlan állapotban maradt. A sajtó és a nagyközönség részéről történt felszólalások eredmény nélkül hangzottak el, a hivatalok továbbra is célszerűtlennek bizonyultak.

Es amilyen elhanyagolt a pénzügyi palota belső berendezése, épen olyan a külseje is. Az épületet közel egy évtizede nem tisztították és nem meszelték. Az idők folyamán számos helyen levált a vakolat, letörtedtek egyes figurális díszítések és a palota piszkos fekete színt nyert, elcsúszta a város legszebb és legforgalmasabb terét. Pedig a kincstár, mint minden állami hivatalnak, a pénzügyigazgatóságnak is rendelkezésére bocsát évente egy bizonyos összeget, a szükséges restaurálás, tisztítás és a jókarban tartás kiadásaira, sőt indokolt esetben nagyobb összeget is szán erre a célra. Az aradi pénzügyigazgatóság azonban a kincstártól e címen leérkezett összegeket évek óta felhasználatlanul küldte vissza a pénzügyminisztériumnak s a helyett, hogy a pénzügyigazgató nagyobb tételek kiutalását kérte volna az építkezések és az elodáshatlanul szükséges javítások eszközésére, továbbra is gondozatlanul hagyta az épületet.

Most, hogy a pénzügyigazgatóság élére új ember került, a viszonyok remélhetőleg változni fognak. Róka József, az előtte tisztelegő pénzügyigazgatósági, majd adóhivatali tisztviselő előt olyan programot adott, amely őt egy minden tekintetben modernül gondolkodó hivatalfő színeben tünteti föl. Az új pénzügyigazgató a hivatalos órák és a belső ügykezelés terén alapos reformokat létesített és még további údvos újításokat is helyezett kilátásba. Ezek után még csak az van hátra, hogy a pénzügyigazgató a hivatali helyiségek bajain is segítsen és az ósdi szűk szobákat a lehetőség szerint tág, kényelmes helyiségekkel cserélje fel, vagy ahol ez nem vihető keresztül, legalább a hivatalszobák kibővítésére törekedjék.

De felette szükséges már a pénzügyi palota renoválása, alapos átfestése, kívül csak úgy mint belül. Ha az új pénzügyigazgató az államtól e célokra nagyobb összeget kér, feltétlenül kell, hogy az neki rendelkezésére bocsátassák. Arra, hogy a kincstár egy új, nagyobb és megfelelőbb pénzügyi palotát építsen Aradon, egyelőre alig van kilátás, az állam tehát nem várható el attól, hogy legalább a régi palota hiányainak eltüntetésére megadja az anyagi eszközöket. Egyébként úgy értesültünk, hogy az új pénzügyigazgató legközelebb előterjesztést tesz a pénzügyminisztériumnak építési és javítási célokra nagyobb összeg folyósítása iránt.

A PRIVÁTA.

A közönség véleménye.

A szülők egyik legaktuálisabb és nagyérdemű ügyét, a privát-járványt tettük szócikkünk ma lap hasábjain. Megírtuk a magunk véleményét róla, de egyúttal kérdést intéztünk azokhoz, akiket legközelebből érint ez az ügy: a szülőkhöz és felszólítottuk őket, szóljanak hozzá a kérdéshez. Ma már több felszólalást kaptunk a közönség köréből és ezeknek a véleményeknek közlését a mai nappal már meg is kezdjük.

Az aradiak privilégiuma.

Ha nem is túlságosan, de kissé csakugyan kényes az *Aradi Közlöny*-ben fölvetett kérdés: pártoljuk-e a privátát? De mindenesetre az a legérdekesebb benne, hogy erről a kérdéssel időszerteint csakis *Aradon* lehet beszélni.

Sokat, nagyon sokat változott hazánkban az iskolai élet az utolsó 10–15 év alatt. A tanügy iránt nem érdeklődő községekben azonban még mindig a maga diákidejéből iskolák képét látja. Tanító ur pálciával a kezében, s többnyire füstölő pipával a szájában, privát, meg a többi. Még azt is kevesen tudják, hogy a legutolsó 8–10 év folyamán mennyire összehasonorodott a nádvessző szerepe a pedagógiában. Sőt talán el sem hiszik, mert manapság is írják a lapok ilyesmiket, nem is egyszer évente. Senki sem gondol azonban arra, hogy ma könnyen új ágba kerül a tanító egy nyaklevesért, egy évvel ezelőtt pedig még a súlyos testi sértéseknek is csak egy kis s. átaléka jutott nyilvánosságra.

Ezt az üdvös változást sokan nem tudják, de úgy látszik, még jobban elkerülte a nagy közönség figyelmét az a körülmény, hogy a *privát megszűnt*. Még 1902-ben tiltotta el Wlassics Gyula akkori kultuszminiszter egy rendeletben. Érdekes tudni, hogy e tiltó rendelet alól éppen csak az aradi tanítóknak van fölmentésük. *Barabás Béla* országgyűlési képviselő közbenjárására ugyanis a miniszter kivételesen megengedte az aradi tanítóknak, hogy tovább is tarthassanak privátát. Ez a kivétel engedy azonban megváltoztatta a privát régi formáját, amennyiben elrendelte a külön órákra járó tanulók nyilvántartását és a tanítások ellenőrzését. Szóval a miniszteri rendelet megengedte ugyan, hogy az aradi tanítók külön órákban oktasnak, de igyekezett elejét venni ama visszaéléseknek, amelyek a privátás ére alatt előfordulhatnak s amelyek miatt a privátást országsserte megtiltotta. Aradon tehát ma is szabad a privát, bár tudomásunk szerint összes iskoláink közül csak kettőben divlik.

De most térjünk vissza a privátá lényegére, ami kibüvelényezhető pusztán az aradi esetből is. A miniszter nem bánja a privátát, de óvintézkedéseket kíván a visszaélések ellen. Visszajárunk meg a kérdést: visszaélések nélkül kell-e tehát a privát?

Szerény nézetem szerint a privát — ha becsületesen csinálják — nagyon jó intézmény.

Az iskolában tömegtanítás folyik. A tanító megállapít magának egy színvonalat, amelyet nemcsak a jó, hanem közepes, sőt kissé gyöngébb felfogású növendékekkel is el tud érní. Tapasztalás szerint azonban minden osztályban van néhány olyan gyöngye tanuló, akik a többiekkel lépést tartani nem képesek, de akik egy szakavatott ember némi külön segítségével mégis megüthetnék a mértéket. A tömegtanítással foglalkozó osztályvezető azonban nem fordíthat minden esetben és minden tanulóra annyi időt, amennyi azok képésére

szükség, mert azzal több időt és munkát vonna el az osztálytól, mint amennyit a megkövetelt általános színvonal veszélyeztetése nélkül elvonhat. Világos, hogy az ilyen gyermekek külön oktatásra szorulnak. De megtehet-e minden szülő, hogy havi 12–20–30 koronáért külön házi tanítót fogadjon? Az ilyen gyermekek legolcsóbb külön oktatása mégis csak a privát, amelyen ugyan szintén nem egy, hanem több gyermekkel foglalkozik a tanító, de egyrészt a gyermekek szakavatott ember kezében vannak, másrészt pedig éppen annak a kezében, aki legjobban ismerheti és ismeri a gyermekek készségének hiányait s így legkönnyebben, legrövidebb idő alatt orvosolhatja a tapasztalt bajokat.

Ez volna a privátának tulajdonképeni hivatása. De rendkívül sok visszaélés népszerűtlené tette ezt az eredetileg közhatalu intézményt. Némely tanító kapzsiságból nyomást gyakorolt a szülőkre és privátára szorított lehelőleg minden gyermeket, akár szüksége volt arra, akár nem. Ez nemcsak azért igazságtalan, mert sarcolja a szülőket, hanem azért, mert ha az egész osztály privátázik, akkor csak nem lehet a gyenge tanulókra elég időt fordítani s így hiába fizetnek azok a szülők is, akiknek gyermekére az oktatás csakugyan ráférne.

Azt is megtette akárhány tanító, hogy az osztályozásnál igazságtalanságokra ragadtatta magát, még pedig a nem privátázó gyermekek rovására. A privátára járó tanulóknak, ha nem feleltek meg, akkor is kegyelmezett. Ezzel elkeserítette a szülőket és gyermekeket egyaránt s az iskolai színvonalat is leszállította. Végül az a visszaélés sem volt ritka, hogy a tanító bevasalta a privátá díját, de a gyermekek külön oktatását vagy teljesen elmulasztotta, vagy megbotránkoztató hanyagsággal teljesítette.

E többfajta visszaélés elharapódzása és a közvélemény mind nagyobb mértékű ellenzése végre is megteremtette a Wlassics fele miniszteri rendeletet, amely eltörölte a késég kívül elzúllót, de eredetileg jóra hivatott intézményt.

Ha a miniszter az aradi tanítóknak kivételesen mégis megengedte: talán mégse vessük oda ezt az intézményt esőleges maliciózus hozzászólások martalékául, hanem inkább legyünk azon, hogy a privátá körül visszaélések ne legyenek. Arad tanügyi hatóságai nyujthajának garanciát arra nézve, hogy a mi iskoláinkban a privátá azt a helyes és jó célt szolgálja, amelynek kedvéért a miniszter minálunk kivételesen megkegyelmezett neki. De ha valamely tanító visszaélne: tessék azt haladéktalanul feljelenteni.

Egyelőre tehát ne hirdessünk keresztes háborút a privátá ellen, csak biztossuk az intézmény hasznát, amely ráfér az iskolátató szülőre és hársuk el a nyomában keletkezheto visszaéléseket, amelyek nem méltók Arad tanítóhoz. S még valamit: a gyöngye, de szegény tanulók ingyen részesüljenek a külön órákban.

Igy aztán pártolhatjuk a privátát.

F. M.

Egy anya a következőkép szól hozzá a kérdéshez:

Nem tartozom a hivatásos tollforgató aszszonyok közé, de közérdekű dolgokhoz szivesen hozzászólók, a privátá ügye pedig igen közelről érdekel.

Az ideai iskolai évb n kerül egy *lednykdm* az első elemibe. Már előre aggódva gondolok arra, hogy a jó, tisztá levegőzős szokot gyermekek nem sznyli-e majd meg az iskolát s az

azal járó fáradlmakat? Így már az is gondolom, hogy engedjem-e egészségügy szempontból gyermekemet még egy órával tovább az iskolában tartani?

Ami pedig a privátát illeti, tudvalavó, hogy csakis tehetséges, intelligens gyermekek járhatnak „privátára”. Ezekkel pedig otthon is állandóan foglalkoznak, szükségtelen tehát, hogy még a tanítóról is raboljon szabad idejükből.

Teljes elismeréssel adózom a gyermekek tisztelt tanítóinak fáradságos munkájukért, de ami az ő anyagi bajaiat illeti, legtávolabbról sem találom helyénvalónak, hogy mi, szülők pótoljuk azt, amit az állam, vagy város meg nem adott nekik. Mindenkor ellőttem ez eljárás, ami a rangkórsg bölcső ringatója a kisderek között és azért felhívom az érdekelteket, hogy mi, kik most adjuk be gyermekeinket az iskolába, ne adóztassuk meg magunkat ott, ahol annak semmi nemes célja nincsen, csakis ellenkező hatása lehet.

Hálásan köszönöm, hogy becses lapjában helyet adott e kérdésnek, hogy még idjekorán, a szünlődben, tisztázható lesz.

Bizunk benne, hogy értenek róla, akiket illet.

Egy anya.

Véres kardpárbaj.

Sulyosan megsebesített bankár.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, augusztus 26.

Rendkívül sulyos kimenetelű párbaj volt a minap Nyiregyházán. A lovagias afférnek oka egy összeszólalkozás volt, melynek következtében egy szabolasmegei vadász provokált egy nyiregyházai bankárt s aztigen sulyosan megsebesítette.

A kardpárbajról itt következik tudósításunk:

A nyiregyházai Korona-szálloda nagytermében egy nagyobb társaság előtt hevesen összeszólalkoztak *Schwarcz Andor* nyirvajai vadász és *Baruch Arthur* nyiregyházai bankár. Az összetűzés következtében *Schwarcz* provokálta *Baruch*-t. A segédek kardpárbajban állapodtak meg sulyos feltételekkel.

A párbaj megkezdése előtt megtették a szokásos békítési kísérletet, amely azonban eredménytelen maradt. A vezetőség erre megadta a jelt és a felek, akiknek segédei a végkimerülésig tartó harcban állapodtak meg, hevesen csaptak össze.

Már az első összecsapásnál megtörtént a sebesülés. *Schwarcz Andor* oly erővel csapott kardjával ellenfelére, hogy ennek fejét a bubtól a baloldalon végig, egész a jobb szemöldökig és vissza az arcát az orrán át teljesen keresztül vágta. Az irtózatot csapásra *Baruch Arthur* valótrázó jajkiáltással, véresen összerogyott és elvesztette eszméletét. A segédek természetesen nyomban beszüntették a párbajt.

Az orvosok első segélyben részesítették a megsebesített bankárt és felszállították a fővárosba, ahol az egyik klinikán helyezték el gyógykezelés végett. *Baruch Arthur* orrát föltétlenül operálni kell és így egész életében viselni fogja a párbaj bélyegét. *Schwarcz Andor* teljesen sértetlen maradt. A felek a párbaj után sem békültek ki.

Hol van Krivány?

Nem lakik Budapesten.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26

Hol van Krivány? Ezt szeretné most tudni az aradi királyi ügyészség és a büntető törvényszék. Tudniillik most, hogy Kriványt a nagyváradi ítélőtábla szándékos emberölés kísérlete miatt vád alá helyezte, nagyon szeretné tudni az ügyészség a hirhedt ember tartózkodási helyét. Ugyanis Kriványt a jövő hónapban tartandó esküdtői tárgyalásra meg kellene idézni. Az ügyészség azonban nem tudja az árvapénzek elsikkasztójának jelenlegi lakóhelyét.

Néhány hónappal ezelőtt Krivány elterjesztette annak a hírét, hogy Budapestre költözött a feleségével együtt, mert ott jó hivatalnoki állást kapott.

Krivány azonban nem mondott igazat, mert most kiderült, hogy *nincs Budapesten*. Egy aradi hírlapíró a napokban Budapesten járt és szeretett volna valamit megtudni a hirhedt ember jelenlegi életmódjáról. Kereste a nevét a főkapitánysági bejelentő hivatalban, de *nem találta*. Azt mondták, ilyen nevű ember nem lakik Budapesten. Krivány Aradon se lakik. Hát akkor hol van Krivány? Erre talán senki se tud feleletet adni, csak sejteni lehet, hogy hol tartózkodik. Amikor a börtönből kiszabadult, azt mondta, hogy Berlinbe megy, mert ott jó állással kínálták meg. Akkor nem váltotta be tervét. Valószínű, hogy most megtette, amire hónapok előtt készült és feleségével együtt kiment a német fővárosba. Ez esetben persze az aradi ügyészségnek a vádlottat haza kell hozatni, amit a kiadatási eljárásnak kell megelőzni.

TARKASÁGOK.

(A tölgyek alatt.) József főherceg tudvalevően most elhatározta, hogy szobrot állíttat Arany Jánosnak a Margitszigeten, ahol a nagy magyar költő a „Tölgyek alatt” című költeményét írta. Ennek a versnek kedves története van. Amikor Arany János leült a Margitsziget egyik bus árnyu terebélyes faja alá a versét megírni, egyszerre csak észrevétlenül a háta mögött termett az öreg József főherceg. A költő nem vette észre a fenséget és zavartalanul írta tovább a „Tölgyek alatt” című versét. Amikor már majdnem befejezte, megszólalt a főherceg:

— Mit ír?

Arany fölnézett és mosolyogva mondta, miközben a pompás terebélyes fákra mutatott:

— Ezeket a pompás tölgyeket énekelem meg. Isteni gyönyörűség e szép tölgyek alatt sétálni.

— Hát ha a tölgyekről akar verset írni, — mondta mosolyogva József főherceg, — akkor sziveskedjék a sziget másik oldalára fáradni, mert csak ott vannak tölgyek. Ezek, amelyek alatt ön ül — *platánfák*.

(A dugóhúzó.) Az Atzél Péter-utcában levő báró Bohus féle házban még mindig régi módi csiga-lépcső van. Az emeleten lakó Kohn S. N. hez a napokban vendég jött: egy hosszú sovány ember. Az illető ugylátszik régen nem járt olyan régi módi csigalépcsőn, mert amikor fölért az emeletre, lihegve mondta:

— Nohát ez különös lépcső. Mikor a földszint-ről az emeletre értem, úgy éreztem magam, *mintha dugóhúzó lennék*.

Csak a katonaság után...

Gájba nem jár autobus.

Az üzemigazgató nem tehet róla.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Mint azt már előre megírtuk, ugyanis történik. A tanácsnak az autobusz-remiz bérleténél tanúsított megokolhatatlan vigyázatlansága és meg gondolatlansága már megtermette a gyűlöletét.

Az egész autobusz-vállalat azért alakult olyan hangos sípolással és dobolással, hogy az ódi és lomtárba való lövonatot az egész város területéről kizorítsuk. Magától értetődik, hogy különösen a Gáj külvárosból várható nagy forgalom egyik fontos tényező volt a számításoknál. A tanács jónak látta a gáji közlekedés megnyitását elhalasztani. Szeptember elsőjére ígérte.

Ezt az ígérelt nem váltja be. Ezt csak a törvényhatósági bizottságnak és nem — a társparancsnokságnak tette. Ezzel nem mer mókázni, ennek adott szavát siet bevéltani.

Szeptember elsőjétől úgy járnak a gépkocsik a maroshídi vámgig, mint a parancsolat. Ellenben a gájlat még sokszor bejöhethetnek a városba bezsin illatot élvezni, míg a tekintetes tanács nagy kegye feléjük is hajlik.

Szathmáry Károly üzemigazgató holnap beadványt intéz az autobusz üzem mindenható tönkretérőhöz, a tanácshoz, hogy eleget tessék az ukának s nem eresztse el a megfogott törököt. Magyarul ez azt jelenti, hogy szót fogad s ha a tanács minden egyes bakát külön kocsi-val hozat is ki a várból azt sem bánja, 5 kocsi küld érte, de a gájlat legfeljebb csak álmodhatnak az autobuszról, mert ez az ő utálkra csak a jövő század felé kerül.

Az üzemigazgató részletesen kifejti beadványában, hogy mekkora terhet vett magára a város azzal, hogy a lovarda átengedéseért odaígérte napi hat órára katonáknak az autobuszokat. Gummi kopás, esetleg újabb terhes aszfaltozási költségek, üzemsvár, a vállalat népszerűtlenné tétele a sok és hosszas várakozás által, mind ezután fog csak jelentkezni. Pedig milyen egyszerű és könnyű lett volna ezt elkerülni.

Könnyű lett volna, mert csak követni kellett volna azt a jó példát, amit Wekerle adott.

Meg kellett volna kérdezni — egy sarki hordárt. A piros sapkás jó ember bizonyára megmondotta volna, hogy nem jól van ez így nagy uraim.

Tudták jól, hogy az autobuszt a mellényzebben elhelyezni nem lehet, annak remiz kell. Miért nem építették meg idejében? Vagy ha már sokallták az örökös pénskérést a gépkocsi vállalatához ezért bérelték ki a lovardát, miért engedték magukat katonáktól úgy sarokba szorítani?

Azt a lovardát még a maródi lovak részére sem használják, de a gáji közönség joggal szoriné már az ő pénzén szerzett autobuszt igénybe venni.

Az üzemigazgató, fájdó szívvel bár, de ezt kénytelen mondani:

— Tessék vágni! Majd csak a katonaság után.

Voigt-import.

Arad nem kér belőle.

Arad, augusztus 26.

A Magyar Estilap című budapesti lap Aradra érkezett ma esti száma azt írja, hogy a budapesti rendőrkapitány nem engedte meg a köpenicki suszternek budapesti mulatóhelyeken való föllépését. Így hát nagyobb lett a valószínűsége annak, hogy a csuda suszter hamar Aradra kerül. Rónai A. János és társa, akik Voigt mestert Aradra akarják hozatni, elhatározták, hogy holnap írásos beadványban kéri Sarlot Domokos rendőrfőkapitánytól a mester föllépésére vonatkozó engedélyt.

Mint értesülünk, a főkapitány nem ad engedélyt a szőlőhámos és foghóviselt svindlereknek arra, hogy itt Aradon nyilvánosan mutogassa magát. Taljesen igaza van a főkapitánynak. Valósággal kulturrellenl merényllet a család megtestesült fogalmával, Voigt susztermester urral bolondítani az aradiakat.

Azt hiszi ez a kitűnő fantáziájú világcsaló, amint senki sem prófita a maga házában, úgy senki sem hizhat meg annak a portáján, akinek gasszággal fizetett a vendégszeretetéért. Ha már becsapta Németországot, mért ne csaphatná be az egész világot? Az egész világ nem lehet olyan okos, mint Németország, az egész világ busásan fog figyelni neki azért, amiért Németországot becsapta s amiért most Németországot nagybőlcsen utilaput kötött a suszter ur talpára.

S a kétségtelenül agyafut csaló, mintán a saját házában sehogyan sem tudta értékesíteni szemenszedett hárládát, mit is tehetne egyebet, eljön Magyarországra. Magyarország szerinte ott lehet valahol Bécs mellett, de mindenesetre a balkánon és hol volna a hazugságnak, a nagyképu gasszágnak a legnagyobb keletje, ha nem a Balkánon, Bécs mellett, szép Magyarországon.

És az aradiak már várják legmagasabb érkezését Voigt mesternek, a köpenicki kapitánynak, Voigtnek, a világcsalónak, vagy a köpenicki kalandornak, ha így jobban tetszik.

Budapestben is várták sokan, százan, ezren, annyian, mint egy nagy királyt, nevess tudóst, világhíres író — sem várnak. A nagy és izgatott várakozás közben természetesen taktikai hiba lett volna a megérkezés. A köpenicki kapitány pedig nem követ el taktikai hibákat. A köpenicki kapitány jól érli a gseftet. A köpenicki kapitány tehát nem érkezett meg. Majd holnap érkezem, gondolta magában. Ezel emelkedik az igazságon, nöl az érdeklődés és felszökik az árszól.

Aradra is el akar jönni. Azt hisszük, hogy a budapesti főkapitány sívas vendéglátása után nem egészen biztos, mert hiszen a budapesti közvélemény úgy találta orron koppintani szőlőhámosági körüjének első stációján, hogy lehetséges, kénytelen lesz további tournéját elhalasztani. Már Bécs jó példával járt előttünk és kíváncsok volt, hogy Budapest, annyi rossz után, a mit Bicsótól átvett, ezt a nagystilű svihákot is olyan tisztelettel fogadja, mint a szomszéd császárváros. Valóban nevetségess lenne, ha Budapest közönsége az orránál hagyná vezetni magát egy sehonnaltól, aki, ahelyett, hogy kollégát mintájára, elbujna a világ elől szégyenében, ellenkezőleg, kiáll a porondra és a becsületes emberek becsülettel szerzett pénzével ho-

noráztatja a legraffináltabb csalások egyikét, melyet valaha elkövettek. Soha kiáltóbb szegénységi bizonyítványt nem állíthat ki magának a főváros a világ előtt, mintha pénzével és kíváncsiságával tömjénez körül azt az embert, akitől mindenütt a fajtáját megillető undorral fordultak el a becsületesek.

Tehát ha Aradra megérkezik, fogadjuk őt tüntető távolmaradásunkkal és részesítsük egyébként is abban az elbánásban, mely az ilyen szélhámosoknak — ha még oly agyafurkák is — kijár. Elégedjünk meg az szal, hogy a németeket becsapta, mért csapjon be bennünket? Elégét becsapnak minket a honi svábok, s ha már minden áron honorálni akarjuk a szélhámoságot, ott van Ilava, Vác és a többi.

Legalább pártfogoljuk a honi part.

SPORT.

Az újjáalakult aradi vadásztársulat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Az aradi vadásztársaság, mely Arad legelőkelőbb Nimródjait egyesíti, alapszabályainak megfelelőleg ma délelőtt 11 órakor a város háza tanácstermében megtartotta a társulat feloszlását kimondó közgyűlést azért, hogy a most megkezdődött vadász szezon alkalmával újból megalakuljon. A közgyűlésen igen sok tag vett részt s érdeklődött a társulat ügyei iránt. Habár már most a kilencezer holdas vadászterületért majdnem kétszer annyi bért illet a társulat Arad városának, mint eddig, még is elég sok új tag jelentkezett, a mi azt mutatja, hogy Arad határa egyike a legjobb vadászterületeknek.

A záró közgyűlésen Szalay Károly elnököt s az egybegyűléseknek tudtára adta, hogy a társulati vagyon 2043 korona, a miből alapszabály szerint minden egyes alapító tagot 65 korona részesedés illet meg. A közgyűlés ezt tudomásul vette s egyszerűsággal kimondotta, hogy feloszlattnak tekintik az aradi vadásztársulatot.

Az új társulat alakuló közgyűlését nyitotta meg, ezután a tagok sajátos éljenzése közepeztette az elnöklésre felkért Szalay Károly.

A vadásztársaság alapító és tagdíjas tagokból áll, a kike. a pénzum szóösszegegyes fel a kebe ébe. A ma tartott szkrutinium után alapító tagok lettek: Fábrián Lajos dr., Dálnoky Nagy Lajos dr., Insztoris Kálmán, Szalay Károly dr., Várárhelyi János, Bud Henrik, Virágh Lajos, Fessler Károly, Herman Lajos, Wagner József, Nachnébal Odón, Avarffy Géza, Vass Mátyás, Remenyik László, Faragó Gyula, Kintsig Géza, Bisztriczky József, Kabdebó Géza, Lőcs Rezső, Orutay Béla, Baskovits Antal, Verbos Sándor, Simon Jenő, Szécsényi Kázmér, Meszlényi Antal dr., ifj. Szalay Károly dr., Baross Zsigmond, Szalay Antal, Földes Kelemen, Probst Mihály, Andrenyi Károly, Öry Aladár, Bogdánffy Béla.

A közgyűlés új alapító tagokul felvette: Fábry Sándor dr.-t, Blaskovics Istvánt, Dörner Emil, Boros Ivánt, ifj. Krisztyán Jánost.

Az évdíjas tagok sorába lépett: Donány János, Laczay István, Dörner Jenő, Vojtek Alajos, Hesch Vilmos, Freiner Károly, Laczay Gyula és Burdai Demeter.

Ezután a tisztikart alakították meg. Előkévé egyhangulag a társulat ügyeit eddig is nagy szeretettel vezető elnöké, Szalay Károlyt nagy lelkesedéssel újból megválasztották. Alélnök Lőcs Rezső, titkár Szalay Károly dr., pénztáros Bund Henrik, ügyész Simon Jenő lett.

A választmányba: Fábrián Lajos dr., Insztoris Kálmán, Virágh Lajos, Földes Kelemen, Dálnoky Nagy Lajos, Vass Mátyást, Probst Mihályt, Öry Aladárt és Avarffy Gézát választotta meg a közgyűlés.

Az alapító tagsági díjat 72 kor. 50 fillérben, a rendes tagok évi járulékát száz koroná-

ban szabták ki. A vadászterületen, mely kilencezer holdnyi, senki nem vadászhatik határbeli igazolvány nélkül, a melyet Verbos Nádonál lehet kiváltani.

Kimondotta a közgyűlés, hogy csak az alapító tagok vihetnek vendégeket s azok is csak négyszer egy időnyben egy-egy napra

Fenyő Sándor fogházban.

Letartóztatták a Margitszigeten.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 26

Fenyő Sándor, a pikáns kalandjairól hírhedt volt egykori lapszerkesztő, újra fogházba került. A rendőrség ma délután letartóztatta a Margitszigeten és még a délután folyamán átkísérték az ügyészség fogházába.

Ez a rendőrségi beavatkozás azonban nincsen összefüggésben Fenyő Sándor évek előtt történt ismert botrányával, ettől teljesen függetlenül került most újra az ügyészségre.

Mint fővárosi tudósíónk jelenti, egy régi párbajvétsége miatt ítéltek el a volt lapszerkesztőt, azonban csak riskán tartózkodott a fővárosban, nem tudták, merre jár és így az ítélkezésnek egy ideig nem szerezhetek érvényt. Fenyő Sándor különben is folytonosan a betegsége hivatkozott, amely kizárja a fogházban való tartózkodást és végzetes lehet az egészségére. Orvosi bizonyítványokat küldött az ügyészségre és rendőrségre, igazolta, hogy betegsége miatt nem jöhet Budapestre. Legutóbb hosszabb idő óta Bécében lakott, a budapesti főkapitányság detektívosztályában azonban ki volt adva az utasítás, hogy ha esetleg Budapesten feltűnik, azonnal tegyenek róla jelentést. Az ügyészségről ma délelőtt átiratot kapott a főkapitányság. Az ügyészség az írásban értesítette a rendőrséget, hogy Fenyő Sándor Budapesten van, a Margitszigeten lakik, azonnal állítsák elő a rendőrségen és kísérik át az ügyészségre, ahol már csináltak a számára helyet.

A főkapitányságról két detektívet küldtek ki a Margitszigetre, ahol az alsó vendéglőben csakugyan megtalálták Fenyő Sándort. Kocsira ültek vele és az ellenkezése dacára is a főkapitányságra vitték. Tóth János rendőrtanácsos és Léval Antal rendőrkapitány előtt kijelentette a volt szerkesztő, hogy semmiképpen sem ülhet most le a bűntudatát, mert súlyos beteg. Erre Bartha dr. rendőrorvos megvizsgálta, megállapította azonban, hogy a fogház nem árthat az egészségének, mert semmi baja sincsen. Teljesen egészséges az orvosi bizonyítványok dacára is, amelyeket állandóan magánál hordozott. Akarhogy is tiltakozott Fenyő Sándor a rendőrség eljárása ellen, átkísérik az ügyészség fogházába. A saját kívánságára bérkocsin tette meg az utat este hét órakor a főkapitányság Zrínyi-utcai palotájából az ügyészségre.

Már este elterjedt a híre Fenyő Sándor elfogatásának Budapesten, ahol a szép, magas, szőke embert mindenütt és mindenki ismerte.

A soros ügyész éjjel tizenegy órakor kihallgatta Fenyő Sándort, aki a betegsége hivatkozott. Azt kérte, hogy vizsgáltsák meg a törvényszéki orvossal és engedjék meg neki, hogy a mai éjszakát lakásán tölthesse. Az ügyész megadta az engedelmet, mire Fenyő Sándor két detektív kíséretében visszakocsizott margitszigeti lakására, ahol az éjszakát a tiltakozó rendőrök felügyelete alatt töltötte. A törvényszéki orvos holnap délelőtt fogja megvizsgálni.

Vigan dudál az autobusz!

Ez legyen a jelszavunk.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Ez a mulatságos kis história a Szent István-napi eseményekből maradt még az asztalunkon. Elmondjuk ahogy történt.

Szent István-napján az arad—budapesti gyorsvonatra három jókedélyű úri ember kapaszkodott fel a pályaudvaron. Ketten egyenesen Budapestre tartottak, hogy itt töltsék az ünnepet. A harmadik csak Csabáig igyekezett, hogy meglátogassa a rokonait. A Budapestre utazók bohém kedvű fiatal emberek voltak. A társaság harmadik tagja ellenben fanyarabb természetű fiskális. Ahogy össztalálkoztak a pályaudvaron, módfelett megörültek egymásnak és hogy annál kellemesebb legyen az utazás, mindjárt bevették magukat a gyorsvonat étkezőkocsijába, ahol azonnal hozzáfogtak a sörök pusztításához. A fiskálisba dőlt a legjobban az ital, bár amikor rendelni kellett, ő hozatta a legkisebb palackokat. A pesti kirándulók nem vették rossz néven a dolgot. Ugyis kiszáll Csabán, gondolták magukban és jóízű tereferével töltötték az időt. Végre Csabához közeledett a vonat. A fiskális nem szívesen ugyan, de készülődni kezdett. Nagyon jól érezte magát, alig tudott megválni a vig fiatalemberektől. No, de hiszen együtt utaznak hazafelé is. Így beszéltek meg a dolgot. Visszatelé a személyvonat tíz órakor indul Budapestről. Ejtélután ér Csabára és reggel hatkor Aradra.

— Hogy fogom én megtudni éjszaka, hogy melyik szakaszban jöttök? — kérdezte az ügyvéd a Pestre igyekvőket.

— Persze, persze. Éjszaka az bajos, — töprengött az egyik srófós eszű fiatalember. — Hopp! — kiáltott aztán diadalmasan: — Nagyon egyszerű. Ha megjön a vonat, kiáltod, hogy: Vigan dudál az autobusz!

— Helyes. Vigan dudál az autobusz! Ismételte a fiskális a jelszót.

Az ügyvéd kiszállt. A gyorsvonat tovább robbogott Budapest felé. Este a Szent István-napi szórakozásuk után egy kissé eltörődve, csakugyan ismét vonatra ültek a jóbarátok. A keleti pályaudvaron megszálltak egy alkalmas kocsifülkébe, hogy kialudhassák magukat hazáig. Befüggönyözték még az ablakokat is. Bezárták az ajtót.

— Ide teremtettem lélek be nem jön, — szólt az egyik.

— Oltsd el a lámpát, — vezényelte a másik. Már elnyújtózkodtak az üléseken, amikor hirtelen felriadt az egyik:

— Hát a fiskális Csabán?

— Az ám: Vigan dudál az autobusz! — szólt ásitva a másik. — Bánom is én. — Azzal befordult és már el is aludt.

— Igazad van, — hagyta helyben a barátja és a következő perében ő is hortyogott.

A fiskális éjszaka lóhólva érkezett ki a csabai pályaudvarra. Az utolsó perében jött, alig volt ideje jegyet váltani, máris berobogott a néptelen állomásra a budapesti vonat. Az egyik fülkében álmosan felneszelt a két fiatal ember:

— Te! Csaba! — morfondírozott az egyik.

— Nem tesz semmit! Hagyj aludni.

Kint a perronon pedig megindult a vonat mellett száguldozva a fiskális:

— Vigan dudál az autobusz! Vigan dudál az autobusz... Vigan... az autobusz!

Már kétszer föl-alá rohant a jelszóval a fiskális. Sehol semmi válasz. Csak imitt-amott tekintett ki egy álmos utas a nagy kiáltozásra. A kalauz már becsapkodta a kocsik ajtajait. Az ügyvéd még mindig kiáltozott:

— Az uristen! a sok álomszusznak! Vigan dudál az autobusz!

— Mi baja az urnak? Mit kiáltozik itt? —
hangzott most a perronról a forgalmi tiszt hangja,
aki karonragadta a különös viselkedésű embert.

— Hagyjon! — birkózott vele az ügyvéd. —
Vigan dudál az autobusz!

— Ne ordítson. Megbolondult?

— Meg ám a keresztapja . . . Vigan dudál az autobusz!

A vasúti ember befogta a kiáltozó száját. Nagy patália támadt.

— Hé, emberek! — kiáltotta forgalmi tiszt a vasúti munkások után.

Az utasok is kihasajoltak.

— Örült! Fogják le!

— Napszúrás! Kapott a kórmeneten.

— Meg kell kötni.

A kalauz trombitált. A vonat fűtült.

— Autobusz! Autobusz! Vigan dudál az autobusz! —
harsogott kétségbeesetten a fiskális és kiszakítva magát a vasúti tiszt karjából, az utolsó pillanatban felugrott a vonatra. Az ajtót magára csapta. A vonat elindult. Most már természetesen dühösen keresztelte az aradi utitársakat. Végigjárta a vonatot, míg egy zárt fülkét talált. Bedörömbölte magát és kimerülten dőlt le az egyik ülésre. Ott voltak az aradiak, akik már betegre nevelték magukat. Az ügyvéd vasvilla-szemekkel nézett rájuk.

— Jó, jó, — tört ki az egyikből a nevetés —
Vigan dudál az autobusz! De mi lesz a gáji közlekedéssel?

A megtréfált fiskális most kerüli a társaságokat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A zsugori leánya. A mozgóképességét valószínűleg remekül mutatja be most az Uránia színház Dumas híres Három testőrjének románikus korából jelenik meg előttünk egy darab élet. A vén zsugori leánya és egy lovagszerelme körül jár a dolog. A zsugori, kincseit imádó apa, megtagadja a szegény lovagtól szép leánya kezét, s ő, midőn egyszer szerelmi találkán éri a fiatalokat, első dühében le akarja szúrni a lovagot. A fiatalok látva az apa makacs ellenkezését, ügyes kis tervet főznek ki. A lovag három jóbarátja éjnek idején, mikor a zsugori épen kincseit számolja, létrán felmászik a leány szobájába, veük jön a leány szerelmese is. A leány szótlanul haját és remülten fut atyja szobájába, nyomában a kivont kardos üldözőkkel, akiket a szerelmes lovag kikapcsol a házból, megmenti a leány és apja életét az állítólagos gyilkosoktól. Az apa ezután hálából áldását adja a fiatalokra. Győnyörű színekben pompázó kép ez, mely elragadtatást vált ki a közönségtől.

* Nagy párisi estély. A legnagyobb és legfrancia külföldességeket sikerült programba gyűjteni az Uránia színházban és ezt a programot csütörtökön este 10 órakor mutatja be a színház a közönségnek. A legraffináltabb ízléssel összeállított pikáns jelenetekben lesz része a közönségnek. A két végletnél, a pikantéria és a drasztikum határán mozognak ezek a képek, szóval a pikantéria fogalmának teljes kimerítése, arékül, hogy drasztikumba csapnának át. Rendkívül érdekessé teszik ezen különleges előadásokat a mozgóképességű képek, melyek mind egyike magában véve is elsőrangú látványosság. Az előadás természetéből következik, hogy azon csakis felnőttek vehetnek részt. A párisi estély sikere szenzációsan igazolódik.

* Háromezer koronás nagy díjpályázat amatőr fényképezőkre. A magyar amatőr fényképezők kitűnő szaklapja: „Az Amatőr” 3000 koronás pályadíjat tűzött ki a háromezer-korona összegértük díjakat elsőrangú, értékes fényképező gépek, felszerelések, művészi plakettek, készpénzdíjak, oklevelek stb. képezik. Az érdekes és minden fényképező ambíciójára érdemes pályázaton úgy kezdők, mint haladottabb amatőrök is résztvehetnek. A képek beküldési határideje ez év november elsején jár le, de a bejelentésnek legkésőbb szeptember 15-ig kell megtörténnie, mert a pályázók száma máris meghaladja az ötszázat. A pályázatra beérkező összes ké-

pek nyilvános kiállításán mutatja be „Az Amatőr” szerkesztősége. Részletes pályázati feltételeket díjtanul küld: „Az Amatőr” szerkesztősége, Budapest, VII. — 29. Baross tér 15.

HARC

egy grófi ravatal körül.

Vay Lajos gróf özvegye nyilatkozik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 26.

Tegnapl számunkban megírtuk, hogy vasárnap délelőtt a fővárosban a Váci utcában egy motoros-biciklivel keresztülgázolt Vay Lajos grófné, az egykor országos híres vívómesteren. A gépet egy tizenhétéves mechanikus vezette, de oly vigyázatlanul, hogy nem tudta a kocsiuton áthaladó grófnét kikerülni. A gróf anélkül, hogy egy percre eszméletre térne volna, tegnap reggel belehalt sérülésébe.

A holtest fölött most sajtóságos harc indult meg. A gróf ugyanis a hónap elején második zor nőült, elvett egy fiatal lányt, aki anélkül cselédként szolgált nála, ne nem élt vele együtt, hanem anyjánál, öv. Vay Józsefnél lakott. Az öreg grófné tegnap egy hírlapíró előtt rendkívül kemény vádakat emelt fia második neje ellen és közvetve őt okolja Vay Lajos gróf katasztrófája miatt, mert azt állítja, hogy a gróf idegbaját és szórakozottságát felesége botrányos viselkedésének köszönhette.

A megvádolt fiatal asszony ma hosszabb nyilatkozáttal felel az öreg grófné vádjaira. Elmondja, hogy nem ő tette tönkre a gróf életét, hanem első felesége, Czur Teréz, aki valamikor gyilkosság gyanúja miatt le volt tartóztatva. A gróf első feleségének anyja ugyanis Pesten egy nyilvános ház tulajdonosa volt; oda egy éjszaka betévedt egy gazdag vidéki marhakereskedő, akit másnap holtan és kirabolva találtak. A miatt az egész háznépet, a gróf nejét is letartóztatták, de később kellő bizonyítékok híján szabadon bocsátották. Ezzel az asszony nyilatkozatával sokáig élt együtt, de egy alkalommal a gróf első neje megismerkedett egy gazdag és fiatal jogászsá, aki miatt elhagyta férjét és ő maga indította meg a válópert, önmagát vádolva meg hűtlen elhagyással. Ez alapon a törvényszék a válást ki is mondta, de a grófnét a történetek nagyon megviselték s haza költözött anyjához.

Ezután így folytatja:

— Én ekkor egy tizenöt éves szegény leány voltam és nem cselédként szolgáltam, hanem a ház körüli és belső munkát végeztem, bár azt se szégyeltem, ha cseléd lettem volna. A gróf negyvenkét éves volt, nem valószínű tehát, amit az öreg grófné állít, hogy én csábítottam el a negyvenkét éves embert. A dolog épen fordítva történt, de az mindegy, mert szerettük egymást. Egy kis leányunk született, akit a gróf nagyon szeretett. A bíróság időközben elválasztotta a grófnét első nejétől és ekkor egybekelhetünk volna, de nem volt pénzünk. E hó harmadikán végre megtörtént a házasság. Hogy nem laktunk együtt, annak az volt az oka, hogy nem volt pénzünk lakásra. Én nem áhítottam a grófi cím után és azzal sem törődtem, hogy mi a véleménye házasságomról az öreg grófnénak. Még kevésbé, hogy miként vélekednek felőlem a család többi rokonai, köztük Roszner Ervin báró, aki

tanácsokat tud ugyan adni, de a legnagyobb nyomor idején nem tudta segíteni szegény rokonát, a grófnét.

Végül kijelenti, hogy az öreg grófné tilalma és akarata ellenére a gróf temetésén minden körülmények között meg fog jelenni, bármit tesz is a grófi család.

KATASZTRÓFA egy házépítésnél.

Három áldozat haldoklik.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 26.

Nagy munkásszerencsétlenség történt ma délelőtt Budán egy új építkezésnél. A szerencsétlenségnek hét sérültje van; ezek közül öt haldoklos sérüléseket szenvedtek.

A katasztrófáról budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Lezuhant téglahalmaz.

Délelőtt tizenegy óra tájban Budán, a Retek- és Káplár-utca sarkán lévő új építkezésnél, mely Klein Miksa tulajdonát képezi és amelyet Löffler Sándor építész tervei szerint építenek, a negyedik emeletről egy téglahalmaz a mélységbe szakadt.

A szerencsétlenséget az idézte elő, hogy ma reggel Madarász pallér, az építkezés vezetője a tető magasságában a negyedik emeleten lévő vasgerendákon elhelyezett deszkákra téglákat rakatott fel. A deszkák nem bírták el a téglák súlyát és leszakadtak a mélységbe. A menyezetek az épületen még nem voltak megépítve, a deszkák, téglák, a dolgozó munkásokkal együtt a földszintre zuhantak.

Reggel óta nyolc munkás dolgozott a magasban, névszerint Ballner István, Fehér Istvánné, Fehér Gyula, Duhó János, Kalmár István, Hrocsa Anna és Kálmán József. Ezek közül az első öt életveszélyesen sérült meg, Hrocsa Anna és Kálmán József könnyebben.

Újabb részletek.

A szerencsétlenségről még a következő részleteket jelentik:

A munkások épen a padláson dolgoztak, amikor tizenegy óra tájban óriási robaj verte fel a környéket. A ház padlása megrázkódott, szerű zajjal hirtelen leszakadt és bezuanta az összes emeletet. Azon a részen, ahol a katasztrófa történt, hét munkás dolgozott, akik valamennyien a pincébe zuhantak. Az egész ház megrándult, a gerendázat megrongálódott és a falak megrepedeztek. A házat sűrű porfelhő vette körül, amelyből egy ideig alig lehetett látni, hogy mi történt.

A járőrök csakhamar nagy tömegben állottak körül a szerencsétlenség színhelyét, úgy, hogy a forgalom megakadt és percről-percre nagyobb lett a tolongás és rémület. A mentők összes kocsiikkal kivonultak, de nem tudtak közel jutni az áldozatokhoz, akiket maga alá temetett a téglahalmaz. Értésítették a tűzoltóságot, amely automobilon nagy készültséggel és egy külön menyezeti-alátámasztó szerkezettel vonult ki. Csakánnyokkal hozzáláttak a munkások kiszabadításához. Ez csakhamar sikerült is és a törmelék alól hét munkást huztak ki, akik mindnyájan súlyosan megsebesültek, koponyatörést, borda-, kéz- és lábtörést szenvedtek. Valamennyit eszméletlenül szállították az

uj Szent János-kórházba. A sebesültek közül három baldoklik.

Legborzasztóbban járt *Duhó János*, aki estében a szájával egy vasszögbe akadt és ott függött, míg az éles szög a szerencsétlen ember száját a füléig fel nem szakította, azután lezuhant a pincébe.

Mi okozta a szerencsétlenséget?

A katasztrófa oka az eddigi adatok szerint az volt, hogy a padlásra rendkívül sok téglát raktak fel. Madarász főpallért figyelmeztették is, hogy ebből baj származhatik, de az nem hallgatott az aggódókra. Valószínű azonban, hogy nem a padlás túlterhelése körül történt vétkes gondatlanság, hanem a padlás szerkezete is rossz volt.

Egy hírlapíró beszélgetést folytatott a rendőri bizottság egyik vezetőjével, aki kijelentette, hogy bűnös mulasztások okozták a katasztrófát. A ház felső részén levő vastraverzek túl voltak terhelve és nem bírták ki a rájuk nehezedő tulsulyt, lezuhantak a harmadik emeleti padlószervezetre. Ezt átszakították és tovább zuhantak emeletről-emeletre, majd a földszintre is a pincébe. A földszinten négy munkás dolgozott, akik közül három szerencsésen megmenekült, egyet azonban a lezuhanó téglák súlyosan megsebesítettek.

A felelősség az építészeken kívül *Sáékely* és *Faragó* betonvállalkozókat is terheli, mert ők szállították a gyenge vastraverzeket.

Délután megjelent a helyszínén a hivatalos vizsgáló bizottság és egyelőre be- szüntette az építkezést. A szomszéd lakók és háztulajdonosok azt mondják, hogy az építkezés nagy könnyelműséggel történt, a beton építkezéshez ócska, rozsdás vasat használtak fel és ez okozta a katasztrófát.

A köpenicki kapitány.

★

Ó jön, ó jön, ó jön,
Ó jön gyorsgőzösön;
Várja, lesi száz kiesi lány, —
Oh, köpenicki kapitány,
Jél élhet nálunk ön;
Ha jön, ha jön, ha jön!

Eltötte jár a hír,
Az ujság róla ír;
Nagy huncut ő, sőt: nagy zseivány —
Oh, köpenicki kapitány.
Oanel senkise bír,
S eltötte jár a hír.

No nézd, no nézd, no nézd,
Nézd a híres vitézt;
Ilyen manapság a titán. —
Oh, köpenicki kapitány.
On csodálatra kész —
No nézd, no nézd, no nézd!

A nő, a nő, a nő,
A nő mind tűzbe jó
Es fut bután majd ön után. —
Oh köpenicki kapitány,
A csókját kéri ő,
A nő, a nő, a nő!

Ambár csak bakatizst,
Sok selyem, sok batiszt
Suhog, zizeg majd a nyomán,
Oh köpenicki kapitány,
S citálják majd Hafizt —
Ambár csak bakatizst.

A láz, a láz, a láz,
Itt mindenkit kiráz,
Lesz népünnevény a Dunán —
Oh, köpenicki kapitány,
Kiráz, ha itt tanyáz,
A láz, a láz, a láz!

Minden jól sikerül,
S egyszer csak kiderül:
Nem ön a huncut, a zseivány —
Oh, köpenicki kapitány,
Közünk egy svindler ül —
Egyszer csak kiderül.

Miracó.

HIREK.

Reformál a lóvasut.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Régi dolog, hogy konkurrencia viszi előre a világot. Ez a jó öreg mondás beigazolódik most Arad város közlekedési viszonyaihoz is. Ezelőtt csak egy drága, lassan és ritkán járó forgalmi eszköze volt Arad város közutainak, most pedig a lóvasut és az autobusz konkurrenciája mind- ezeket a jelöket a régiségek lomtárába helyezte.

Elsőször eltűnt a drága jelző, mert azon a szép reggelen, mikor az Avav. első kocsija végig robogott Arad főterén, megjelentek a lóvasut plakátjai, hirdelve az ötven százalékos árszállítást. Ugyancsak a konkurrencia idézte elő, hogy a közut régi loval igyekeztek versenyt futni az autobusszal, ami előnyösen hozzájárult a közlekedés gyorsításához. Mindezek után pedig még egy örömdetes eredménye lett most a két vállalat versengésének. A lóvasut igazgatósága ugyanis elhatározta, hogy a főutak másik oldalán, a városháza felől oldalon is járat eszentul személyszállító kocsikat. Természetesen nem egész nap, ezt lehetetlenné teszi a teheráru forgalom, hanem csak a hegyaljai motoros utasai számára: hétköznapokon csak az esti hét órai motoroshoz, vasárnap és ünnepnapokon pedig az összes motor-érkezésekhez és indulásokhoz. Ma este már látható is volt az első személykocsi a városháza felől oldalon, amint szállította befele a Hegyaljáról motoroson érkező utasokat. Egyelőre ugyan ez még csak próbamenet volt, de néhány nap múlva, mint halljuk, már rendszeressé tesszik ezt a forgalmat.

Aradnak és különösen a környéknek lakossága bizonyosan örömmel hallja ezt a hírt, amely után már csak az következnék, hogy a lóvasut a mellékutákban is lerakja sínit. Akkor talán az autobusz is felvonná a versenyt a mellékutákon a lófejével.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 27 én az időjárás: Meleg, nyugaton elvélve esapadék, zivatarok.

— Kossuth Ferenc Budapesten. Póstyénből táviratozzák: Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ma este Budapestre utazik. A miniszter egészségi állapota állítólag kielégítő.

— A patrarkaválasztás. A szerb radikális párt köréből a következőket jelentik: A patrarkaválasztás ügyében történt királyi döntés nagyon rossz benyomást tett a különösen a választás megsemmisítésének indoklását kifogásolják. Amint hírlik, a radikálisok az új patrarkaválasztás a kalmával ismét merev eluta-

sító álláspontra fogtak helyeskedni Bogdanovicsal szemben. A radikálisok maguk között állítólag már elhatározták, hogy *Serics* Mitrofan újvidéki püspökre fognak szavazni.

— Szélhámos kocsi gyáros. Fővárosi tudósítónk jelenti: A budapesti törvényszék vizsgálóbírája elfogató parancsot adott ki ifj. *Kozma* Mihály kocsi gyáros ellen, akinek a Tavaszmező utcában volt nagy automobil-műszaki vállalata. A gyáros ellen többen tettek feljelentést, így a többek között *Urman* Károly és *Miklós* kolozsvári kereskedők, akik átadták neki autobiljüket, azzal a megbízással, hogy adjon el és a pénzzel számoljon el velük. *Kozma* az autobililt eladta, az árát azonban megtarolta. *Lavallier* Béla abonyi földbirtokos javítás végett adott át neki egy autobililt. A gyáros a javítás díját előre kifizette a gépet „javítás” után kétszáz korona utánvétellel küldötte vissza tulajdonosának. A földbirtokos mégis kiváltotta az autobililt a meglepetve tapasztalta, hogy a gép legértékesebb alkatrészeit hiányosanak. Természetesen ő is a rendőrséghez fordult. Az eddigi feljelentésekből kitűnik, hogy *Kozma* mintegy huszonöt ezer korona erejéig károsította meg üzletfeleit. Valószínű, hogy még több károsult is fog jelentkezni. A rendőrség eddig hiába keresi a szélhámos gyarost, mert az nyomtalanul eltűnt.

— Szerencsétlenül járt honvédkadét. Budapestről jelentik: A Ludovika akadémia egyik harmadéves növendéke, *Máry* Gyula ma kora reggel Simontornyára akart utazni, ahol a szülei laknak. A kalamusznak bár megmondotta, hogy Simontornyán le akar szállni, de mert ott a vonat nem állt meg, leugrott, de oly szerencsétlenül, hogy összezúzott tagokkal szedték fel a vasuti alkalmazottak. A kadet sérülései komolyak. Az első vonattal felhozták Budapestre. A mentők a Rácz-klinikán helyezték el.

— Taraba Sándorné temetése. Ma délután 3 órakor temették el az Erzsébet körút 5. számú gyászhasból a tragikus körülmények között elhunyt Taraba Sándornét. A boldogtalan asszony temetésén nagyszámú gyászoló közönség jelent meg és könyezve kísérte el utolsó útjára.

— Gombamérgezésről elpusztult család. Pécsről jelentik: Zala baranyamegyeli községben *Péter* János jómodu földműves lányai tegnap reggel az erdőn gombát szedtek, amelyet délelőtt a család el is fogyasztott. A délutáni folyamán mérgezés tünetei mutatkoztak rajtuk, mire a korcsmából pálinkát hozattak, de az nem használt. A két leány a mérgezés következtében hétfőn reggel meghalt, tegnap pedig a család hátralévő hat tagja is kiszenvedett. Legtovább *Péter* Jánosné élt, de tegnap délután iszonyú kínok között ő is meghalt. A mérgezés áldozatait ma délután temették el az egész falu részvétele mellett.

— Kigyulladt tehervonat. Vágúhelyről táviratozzák: A ma délután fél öt órakor áthaladó tehervonat utolsó három kocsija, két szenes kocsi és egy petróleum-tartály az állomás mellett kislitott és felborult. Tíz perccel később a Zsolna felől érkező személyvonat mozdonyának egy kipattanó szikrája felgyújtotta a kinttött petróleumot, mire csakhamar az összes holmik lángba borultak. A vonatvezető azonnal ellengőzt adott. A vészjelzésre a közelben levő acélgár tűzoltósága kivonult a helyszínére és lokalizálta a tüzet. Az egész petróleum, az egyik kocsi szén és három tölgyfa rakás elégett. Enberéletben nem esett kár. A megakadott forgalmat másfél órai munka után helyreállították.

— Anyák hóhéra címen az *Aradi Közlöny* mai számában lelepleztük azt a bűnös manipulációt, amelyet egy aradi bábaasszony folytat kétségbeesett és hisztériás anyák megrontására. Megírtuk azt is, hogy ifjabb Baumgartner Antal aradi festő fiatal feleségét szintén ez a szülész nő operálta meg. Ifjabb Baumgartner Antal ma megjelent a szerkesztőségünkben s miután köszönetet mondott ama lelkismeretes munkáért, amelylyel az *Aradi Közlöny* főszerzője hozta a bábaasszony vétkei manipulációját, még a következőkkel egészítette ki mai lapunkban megjelent nyilatkozatát:

— En a felelőssel az utóbbi időkig a legnagyobb békességben életem. Nem tagadom, régebben haragban voltam vele, s úgy volt, hogy el is válunk, de aztán a nézeteltérések teljesen elsimultak és a legnagyobb egyetértés volt közöttünk. A legnagyobb félhíborodással értesültem arról a rágalomról, amit boldogult feleségemről terjesztettek: tudnillik, hogy ő akkor jutott volna reményteljes állapotba, amíg én hónapokig távol voltam Aradról. Ez valótlan. En mindössze 3 hétig voltam Budapesten, mert az Operához akartam jutni festőnek. A rágalom terjesztői ellen megteszem a megtorló lépéseket.

— Zendülés egy községben. *Kaposvár*ról jelentik: *Somofer* községben Szecsődy Gábor földműves több társával felbujtotta a lakosságot, hogy közmunkákat ne teljesítsenek és kényszerítsék *Bartha* Emil földbirtokost, hogy fizessen nekik az utak jó karban tartásáért. Szecsődyék az ellenszögölöket agyonveréssel fenyegették, mire a közmunkára kötelezettek a munkát abbahagyták és az eljárásnak az engedelmességet megtagadták. A csendőrséget összehívatták. A vizsgálat folyik.

— Az Óvartér rendezése. A városrendező bizottság ma foglalkozott *Palócsi* tanár tervével s azt az Óvartér rendezési munkálatainak alapjául elfogadta. Javasolni fogja azonban a közgyűlésnek, hogy a téli kikötő helyére szolgáló területet csak később jelölje ki, minthogy a Maros hajózhatósága tétele most nem aktuális, továbbá, hogy a körített mentén fekvő telkekből egy husz méter széles út részére területet hasítson ki a város.

— Nagy vörhenyjárvány Újvidéken. Újvidékről jelentik: Itt néhány hét óta erős vörhenyjárvány lépett fel, amelynek sok áldozata van. A múlt hetekben huszonöt vörhenymegbetegedés közül *huszonhárom halálos kimenetelű volt*. Néhány napja a járvány újabb erővel tört ki és különösen a szerb negyedben pusztult. Eddig harminc beteg közül ketten haltak meg. A hatóság széleskörű intézkedéseket tett. Az összes iskolák megajátását bizonytalan ideig elhalasztották.

— A külvárosok kavicsozása. A gazdasági szék augusztus hó 31-én tart átiratást a külvárosi utcák kavicsozása tárgyában.

— Négyzemes akasztás. *Varsóból* jelentik: Az itteni citadellában ma felakasztottak négy rablógylókat, kik eselött felesztendővel a bjellnai birtokon *Werner* földbirtokost kirabolták és meggyilkolták.

— Új végrehajtási törvény. Tegnap jelent meg a „Hivatalos Lapban” a végrehajtási novella, mely 1908. szeptember hó 9-én egész terjedelmében hatályba lép. A régi követelések a novella szerint a novellának a hivatalos lapban történt közzétételétől 30 nap alatt, vagyis szeptember hó 26-ig jelentendők be a végrehajtás foganatosítására illetékes járásbírósnál, mert különben figyelembe nem vétetnek s így ezen követelések a régi törvény előnyös elbírálásában nem részesülnek. Erdekében áll tehát mindenkinek, hogy ezen követeléseket mihamarabb jelentse be. A bejelentésnek megfelelő nyomtatványok, az ehhez tartozó bírói értesítések, a végrehajtási törvényben megkivánt egyéb formulák,

valamint az összes ügyvédi nyomtatványok kitűnő minőségben és olcsón kaphatók *Weiss és Klein* könyv- és papírléteben Aradon.

— Kifogott hullá. Megírtuk, hogy *Nagy Mihály*, a Halpern Miksa cég alkalmazottja vasárnap Lippán, fürdés közben szilvőrcsőt kapott s a Marosba falt. Az aradi rendőrség ma délután távirati értesítést kapott Lippáról, a melyben tudósítják, hogy a szerencsétlenül járt kereskedő-szolgálatos hulláját a víz Lippán partra vetette.

— Piac a Szabadság téren. A Szabadság-tér aszfaltozását befejezték s pénteken a heti piacot már a régi helyen tartják.

— Földrengés *Kecskemétre* táviratoznak: Ma reggel 8 óra 15 perckor általánosan érezhető négy másodpercig tartó két földlökést éreztek; a második lökés erősebb volt és a falon függő tárgyak meginogtak.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191

● A kiváló bőr- és bőrhímes gyógyferrás ●

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényeknél, cukorbetegségnél és haragos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

● Kapható ártárykereskedésben vagy a Salva-Láposi Salva-Láposi Vállalatnál Budapest, V. Rudaifrakpart 8. ●

1301

TANÜGY.

Beiratások az aradi kir. főgimnáziumban.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

Az aradi kir. főgimnáziumban a *javító vizsgálatok* szombaton, aug. hó 29-én d. e. 9 órakor veszt kezdetüket és tartanak az egész nap folyamán (d. e. 9—12 ig és d. u. 3—6 ig.)

A *felvételi*, *pótló* és *magánvizsgálatok* aug. hó 31-én hétfőn lesznek d. e. 8—12 ig, d. u. 3—6 ig. A rendes és magántanulók felvétele (beiratások) szept. hó 1., 2. és 3. napján reggel 9—12 ig és d. u. 8—5 ig esaközöltenek az intézeti épület dísztermében. Szept. hó 1-én 9—10-ig csakis IV. osztályu tanulók fognak felvételt és pedig először a helybeliek, azután a vidékiek. Minthogy a IV. osztály a törvény értelmében eselő szerint még nem párhuzamosítható, de arra helyiség sem áll rendelkezésre, az igazgatóság felhívja az érdeelt helybeli szülőket, hogy gyermekeiket a IV. osztályba nevezett időben igyekezzenek beírtni, nehogy nem jelentkezés esetén kimaradjanak. A IV. osztályba csak 68 tanuló vehető fel, mely szám kétharmad részben már a júliusi beiratáskor betöltött.

Azon tanuló, kik először iratkoznak be, kik tehát még nem voltak az aradi kir. főgimnázium növendékei, a beiratkozásnál iskolai bizonyítványukon kívül a születési (keresztelési) és ujraköltési bizonyítványukat tartoznak felmutatni, mert ezen okmányok nélkül nem vehetők fel.

A gimnázium I. osztályába csak a 9 évet betöltött, de a 12 évet meg nem haladott koru tanulók vehetők fel.

A beiratásnál fizetendő: a) felvételi díj 8 kor. b) ifj. könyvtára 1.60 kor., kirándulási díj 1 kor., tinta díj 40 fillér, összesen 15 kor.

A tandíj 60 kor. és fizethető a beiratásnál vagy esetleg (szegényebb sorsu tanulók) négy részletben is.

Szeptember hó 4-én péntek reggel 8 órakor lesz a román. kath. tanulók ünnepélyes „Veni Sancte” je a minoriták templomában és utána az iskolai évet megnyitó ünnepély a díszteremben, az iskolai szabályok feloiasása s egyéb tudnivalók közlése az osztályokban, hol minden tanuló megjelenni tartozik.

Szept. hó 5-én szombaton a rendes előadások kezdetüket vesztik.

(—) Igazgatói értekezlet. Az aradi községi iskolák igazgatói Kovács Vince h. iskolafelügyelő elnöksége alatt ma délelőtti tíz órakor értekezletet tartottak. Tárgyalás alá került a

rajsoktatáshoz szükséges tanszerek megválasztása és a rajstananyag havi részletes beosztása. A tananyag feldolgozásának nagy munkájára felkérték Csirák Márton és Pataky Sándor tanítókat. Másik érdekes tárgya volt az értekezletnek, hogy a 38 év óta szokásban volt érvégi nyomtatott érteitők kiadását megszünteti.

(—) Az állami felsőbb leányiskolának nem lévén még *internátusa*, vidéki leánykakat a leggondosabb vezetés és ellátásra elvállal özv. Sváby Pálné áll. felsőbb leányiskolai tanítónő. Ellátási díj egész évre 700 korona. Zongora tanításért külön 120. korona. Hasszinger-utca 5. 2338

(—) Beiratások a zenedében. A jövő tanévre a beiratások 1908. évi szeptember hó 1., 2. és 3-án délután 4—5 óráig a zenede helyiségében, Weitzer u'ca a postával szemben esaközöltenek. Beiratási díj 10 korona. Tandíj egész évre hatvan korona. A rendes oktatás 1908. évi szeptember hó 4-én veszt kezdetét. Arad, 1908. évi augusztus 26. *Krispin József*, igazgató.

TORVÉNYKEZÉS.

Az új végrehajtási törvény magyarázata.

— Radó Károly dr. könyve. —

*

Radó Károly dr. aradi jónévű ügyvéd a jogi szakirodalomban már két művével telte ismeretessé nevét és pedig „*Az esküdtek utmutatója*” című munkájával és a Budapesten Singer és Wolfner könyvkiadó cég által kiadott „*A rendőrség az új büntetőperrendtartásban*” című nagyobb munkájával, melyek ma is a szakkörökben mint hasznos kézikönyvek közközen forognak. A végrehajtási törvény novellájának tárgyalása közben Schenk Ferenc budapesti előkelő könyvkiadó cég azon megbízással fordult Radó Károly dr. ügyvédhez, mint már ismert jogi szakíróhoz, hogy a novella népszerű ismertetését vállalja magára; ennek a hízegő megbízatásnak eleget téve a nagyszabásu munka elkészült és ma már díszes kiállításban a könyvkereskedésekben kapható.

„Az új végrehajtási törvény magyarázata” a címe a kiváló jogi tudással megírt értékes szakmunkának. A végrehajtási törvény novellája a maga 31 §-ával rendkívül fontos és egyes társadalmi osztályokat mélyen érdeklő változásokat idézett elő, amelyeknek felismerése és átértéke közelről érdekli a kereskedőket, iparosokat, gyárosokat, pénzügyeseket, földbirtokosokat, haszonbérletke, háziurakat, hivatalnokokat és mindazokat, akik esekkel üslel, vagy hitelügyl összeköttetésekbe kerülnek.

A szerző az újonnan teremtett helyzet kiálló felismerésével főszlyt helyezett arra, hogy az összes érdeelt köök könnyen, áttekinthetően és világosan tudják meg, hogy a novella miként intézkedik, hogy az eddigi állapottal szemben mi a mostani állapot, mennyiben állott be a végrehajtási eljárás során a változás, mi ennek az előnye, mi a hátránya. A novella ilyen irányu magyarázatánál a szerző szem előtt tartja nemcsak az igazságügyminisiter javaslatának indoklását, az igazságügyi bizottság jelentését, hanem felhasználja a képviselőház és a főrendiház tárgyalásainak adatait, mi által világot vet a novella törvényhozási intenciójára és könnyed irányával érdekességet is kölcsönöz a különben száraz jogi tárgynak. Radó dr. ezen munkájával nagy szolgálatot teljesített a szakköröknek is, a bíróságnak, ügyvédeknek és bírósági végrehajtóknak, akik a szakszerű összeállítás mellett e műben mindazt megtalálják, ami a novella praktikus alkalmazásánál szükségesnek mutatkozik. Schenk Ferenc könyvkereskedésében jelent meg, bolti ára 1 kor. 60 fill. és kapható minden könyvkereskedésben.

Az érdekes munkához *Nagy Sándor* dr. országgyűlési képviselő írt előszót, amelyet itt közlünk:

Dr. Radó Károly barátomnak „Az új végrehajtási törvény magyarázata” című műve hasznos utmutatásul szolgál mindazoknak, akik a novella

MESZET!

Minden építő vállalkozó,

kinek kell jó
jó kiadó
kömentes

mész,
mész,
mész,

szép fehér
jó köterővel bíró
az országban legjobb

mész,
mész,
mész,

az rendeljen egy próba-waggon meszet

ENGELSTEIN R.
mészgyárosnál Körösbányán. 2832

mélyreható új intézkedései által érdekelve vannak. A mű áttekinthetősége, az egyes kérdések szakaszerű megvitatása az azelőtti jogi és közgazdasági helyzetnek a mostanival való összehasonlítása, a törvényhozás intenciójának kellő felismerése, a magyarázatoknak korrekt helyessége, a száraz anyagnak érdekes feldolgozása, mindez kiváló becses kölcsönös a műnek.

Amidőn a magam részéről ehelyütt is örömmel adok kifejezést, hogy Radó Károly dr. barátom e művével gazdagította jogi szakirodalmunkat, kívánom, hogy a mű a törvény kellő felismerése céljából minél szélesebb körben elterjedjen.

Nagy Sándor dr.

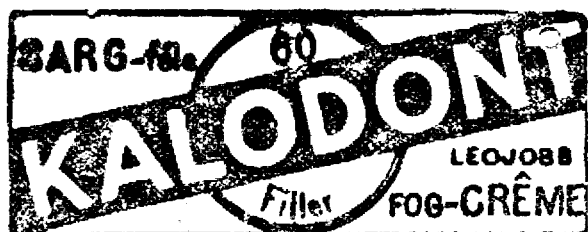
országgyűlési képviselő, az igazságügyi bizottság tagja.

§ Izgatásért elítélt román tanító. Ma fejezte be az aradi törvényszék Popovics Demeter kuvini görög keleti román tanító izgatási bűnperének tárgyalását, amelyet tegnapi számunkban ismertettünk. A törvényszék Popovicsot államellenes izgatás miatt három havi fogságra és száz korona pénzbüntetésre ítélte. Popovics védője, Marsieu Jusztin dr. az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

§ Halál a korcsmában. Palkó Pál bokszei földműves a múlt év június huszonharmadikán a község egyik korcsmájában előzetes szóváltás és verekedés után revolverrel agyonlőtte régi barátját Popa Miklóst. Az aradi törvényszék az elmúlt szombaton foglalkozott az ügygel, de mintegy harminc tanút kellett kihallgatni a miatt a tárgyalás folytatását mára halasztották. A mai tárgyaláson, amelyen Bittó József törvényszéki bíró elnökölt, kihallgatták Auszterweil László dr. és Posgay Lajos dr. törvényszéki orvosszakértőket a szótán a bíróság ítélethozatalra vonult vissza. A törvényszék Palkó Pált a felforgó számos enyhítő körülmény tekintetbe vételével erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés bűntette miatt két évi börtönrre ítélte.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. i. orvostanhallgató, Budapest. Ilyen hangon nem szoktak levelezni szerkesztőségekkel. Hogy miért fáj önnek a kurtilesi előjáróság feje, azt igazán nem értjük. Hiszen azt írja, hogy urasága ott „idegen”. Fenyegetése abszolút hidegen hagy bennünket. Levelét és gyönyörű hangú cáfolatát különben adjuk kurtilesi tudósítónknak, aki föltétlenül elégtételt szerez magának az ilyen brutális „helyreigazításért”.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 26.

Amerika ¼-el magasabb. 20 ezer mm. 10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlas	2 órai sárlas
Búza áprílire	11.35—11.36	11.36—11.37
Búza októberre	11.05—11.06	11.05—11.06
Zab októberre	7.82—7.83	7.83—7.84
Rozs októberre	9.21—9.22	9.18—9.19
Tengeri májusra	7.11—7.12	7.13—7.14

Zárul 5 órakor:

Utótőzsde üzemtelen.

Budapesti kőbányai áru- és értéktőzsde.

— Augusztus 26. —

Nagyvár elsőrendű: Oreg márvány páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; szelvényes márvány páronként 320 kilogrammon felül súlyban 130—151 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammon felül súlyban 131—152 fillérig; könnyű páronként 150 kilogrammon felül súlyban 135—157 fillérig. Szállítás: Augusztus hó 22. napján volt készlet 37.899 darab, augusztus 23. napján felhalmozott 405 darab, augusztus 24. napján elszállított 303 darab, augusztus 25. napján maradt készletben 38.001 darab. A készlet értéke forintban: változatlan.

Iskolai könyvek

használtak is.

legjobban beszerezhetők az összes helybeli és vidéki iskolák tanulói részére 2761

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolaszerek kereskedésében

Arad, Weitzer J.-utca.

— TELEFON 517. —

Előjegyzések használt könyvek-re már most elfogadtatnak.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 26. —

Fehér Kereszt szálloda Rosenblatt Here tanító Konstant. — Sauerbraun Mór gyáros Agrár. — Hoffmann Samu igazgató Bécs. — Boleschach Ferenc utazó Bécs. — Kende Vilmos utazó Berlin. — Stemmer Ernő utazó Bécs. — Krausz Ferenc kereskedő Budapest. — Klopott Mór kereskedő Marosillye. — Stepan Henrik titkár Kassa. — Kleinklupf utazó Budapest. — Szabó Jenő alezredes Szeged. — Rejtő Sándor dr. főorvos és neje Budapest. — Weiss Alfréd kereskedő Budapest. — Selmerer Leo mérnök Pozsony. — Szmarzenska Ernő vasúti igazgató Nagyvárad. — Ifj. Wittner László törzsorvos Budapest. — Várnay Armin bizt. ügyelő Budapest. — Tashy Dezső utazó Budapest. — Neugebauer Ernő utazó Budapest. — Hegedűs Emil utazó Temesvár. — Erdélyi Ferenc főmérnök Győr. — Lusztig Samu utazó Budapest. — Eberth

Géza városi tanácsos Győr. — Mészáros Ferenc számtiszt Győr. — Bibel János mérnök Budapest.

Központi szálloda. Simonyi Salamon utazó Budapest. — Bródy Mór utazó Budapest. — Lang Jakab kereskedő Budapest. — Yerny Pál utazó Budapest. — Arnd Andor bírókos Ujszentanna. — Balázs Tivadar utazó Budapest. — Binder Frigyes utazó Budapest. — Márton Akos utazó Budapest. — Lindner Lipót utazó Budapest. — Frey Lajos utazó Budapest. — Kolbaun Zsigmond utazó Budapest. — Haczny Ede tanár Szeged. — Rónai Gábor utazó Budapest. — Vajda Samu utazó Szeged. — Ujhely Emil kereskedő Tótkomlós. — Sterba Dezső vasúti főfelügyelő Deés. — Furdy Ignác utazó Budapest. — Vázzonyi Gyula utazó Kőbánya. — Lutter Béla utazó Budapest.

Vass szálloda Sillinger Gyula kereskedő Budapest. — Strausz Zsigmond utazó Budapest. — Havas Bertalan utazó Budapest. — Reich Ignác kereskedő Budapest. — László Kornél esperes Nagyhalma. — Sirb Geraszin főesperes Bélné. — Schwarcz József utazó Budapest. — Kreiling Bernát kereskedő Vinga. — Lukács Zoltán gazdatiszt Gombóc. — Engelstein Joakel kereskedő Körösbánya.

Pannonia-szálloda. Ascher Istvánné tanítónő Paj. — Appert Jakab Anna kereskedő Temesvár. — Schrámér Lajos pincér Arad. — Zeldi Johanna kereskedő neje Orsova. — Rosenthal Mór kereskedő Orsova. — Némethy János állami iskola igazgató Nagybuttyin. — Ozv dr. Lipcsey Lászlóné magánzó nő Battonya. — Békés Ferenc utazó és neje Budapest.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Páris.

Páris.

Műsor 1908. augusztus hó 27-én, csütörtökön:

1. A kíváncsi házimesterné. Bohózat. — 2. Rendőr-kutyák. Szenzációs látványosság. — 3. Keresd meg a kenyéretet Bohózat. — 4. A fekete lelkű apa. Bilekép. — 5. Különös vendégek. Bohózat. — 6. A gonosz bandita. Dráma. — 7. A zsongori leánya. Bohózat, színes kép. — 8. Páris parkja. Látványosság. — 9. Visszaemlékezés a kandalló mellett. Alomkép.

Minden előadás alatt katonaszena játszik. — Cukrászda.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Előkészületen Manon Lescaut.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

NYILTTEN.

Tanfny Ida

zongora tanítónő, tanítványai az órák beosztása végett

folyó hó 27-től lakásán találhatják délután 3-tól 5 óráig,

Atilla-tér 4. sz. 2835

Rövid ideig maradék elárúsítás **Leichner és Fleischer**
Arad, Szabadság-tér 17. sz. 701
a posztógyári raktárban **Fiuk részére igen ajánlatos**

Jó forgalmu
vegyeskereskedés
korcsmahelyiséggel
eladó
oly községben, hol heti
és országos vásárok
tartatnak.

Czim a kiadóhiva-
talban.

2793

41—1908. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a külvárosi utaknak 1175 köbméternyi területen leendő megkavicsolásának elvállalása iránt folyó évi augusztus hó 31-én d. e. 10 órakor árlejtést tart a városháza földszinti kistermében.

Kikiáltási ár köbméterenkint 3 korona 20 fillér.

A kavicsolandó utak a következők: Választó, Demeter, Nagy Sándor, Kosár, Csutora, Kapa, Borona, Kasza, Sarló, György, Mihály, Schweidel József, Török Ignác és Ségába vezető utcák.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárba.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104. sz. szobában az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1908. évi augusztus 23-án tartott üléséből.

Gazdasági szék.

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fia
tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Iskola beiratási hirdetés.

Arad szab. kir. város területén levő állami elemi, — valamint Arad szab. kir. város összes községi elemi és polgári fiu- s leányiskolájának osztályaiba, nemkülönben női ipariskolába a rendes tanulók szabályszerű felvétele az 1908-9-ik iskolai évre az iskolaszék határozata alapján f. hó szeptember 1., 2. és 4. napján eszközöltetik, ugyanazon napok délutánjain pedig a felvételi- és javító, valamint a magánvizsgálatok tartatnak meg.

Ezek nyomán a rendes iskoláztatás szempontjából felhivatnak mindazon szülők és gyámok, kiknek 6—12 éves, tehát a mindennapi iskolába kötelezett gyermekük van, hogy azokat, de különösen az elemi iskolák alsóbb osztályaiba beadandó gyermeküket a kitűzött három napon, vagy legfellebb az iskolai év megkezdésének első hetében annál is inkább pontosan beírassák a lakásukhoz közelebb fekvő iskolába, mivel a később vagy egyáltalán nem jelentkezők az újabban kiadott miniszteri rendelet értelmében a f. évi szeptember hó 17-étől 23-áig bezárólag eszközlendő összeírás alkalmával meg fognak intetni s amennyiben ez után sem iratnak be gyermeküket vagy gyámoltjukat, nyomban az előírt pénzbírsággal fognak sújtatni. Megjegyezzük továbbá, hogy a szülőknek és gyámoknak szabadságukban áll gyermekeiket a háznál, vagy bármely jellegű iskolánál taníttatni, az esetben azonban kötelesek erről az iskolaszéknek bizonyítványt előmutatni.

Az egész évi tandíj az elemi fiu- és leányiskola I—IV-ik osztályaiban a helybeliekért 12 korona, a vidékiekért 24 korona, mely összegnek fele a beiratás alkalmával azonnal, a másik fele pedig az iskolai év második szakában, február hó első napjaiban fizetendő. A polgári leányiskolában a francia nyelvi oktatásért külön 12 korona tandíj jár, mely szintén félévenként 6 koronával fizetendő.

A tandíjon kívül fizetendő még a nyugdíj hozzájárulási díj címen minden gyermek után 80 fillér, könyv- és szertárdíjban az elemi iskolánál 40 fillér, a polgári iskolánál 1 korona.

Azon helybeli szegénysorsu szülők vagy gyámok, kik gyermekeik, vagy gyámoltjaik részére tandíjmérséklést vagy elengedést elnyerni óhajtanak, ennek elnyerése végett f. évi augusztus hó 24-étől szeptember hó 1-éig a belvárosi kapitányi hivatalnál, a Poltura, Ség és Gáj külvárosokban, valamint a tanyákon lakó lakosok pedig a gáji kapitányi hivatalnál jelentkezhetnek, mely alkalommal kivehetik egyben az anyakönyvvezetőknél azon életkorigazolványt is, amelyet az első osztályba kerülő gyermekek hat éves korának igazolására a felvétel alkalmával felmutatni kötelesek. A hat évet még be nem töltött gyermekek egyáltalán nem vétetnek fel.

Arad, 1908. augusztus hó 14-én.

Varjassy Lajos s. k.

polgármester.

Telefon szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

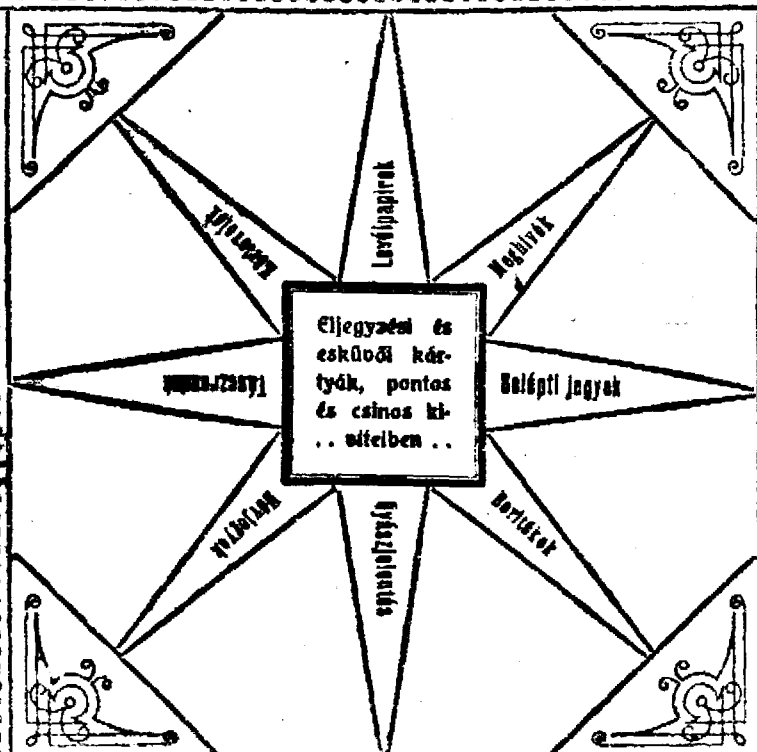
ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYVNYOMDÁJA
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Betű-
főmunkáide.

Figyelem!
 Minden berendezett és
 a mai kor igényeinek
 teljesen megfelelően felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-
 tatási munkák gyorsan,
 pontosan és a legmo-
 dernebb kivitelben ja-
 tányos áron készített-
 nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 évre . . . 24 korona.
 1 hónap . . . 2 korona.

Valóban:

1 évre . . . 26 korona.
 1 hónap . . . 2 kor. 40 t.

Szorkozási tábla 381.

Kiadóhivatal . 181.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Akinek

ismerettség híján

tanácsára,
úgyelődre,
juttatására,
közvetítésre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vincsellőre,
körtésze,

kulcsárra,
gazdatisztára,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodasszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

amely állást betölteni kíván: legbiztosabban értesít, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetés

rovatát használja.

Mégvételre keresek

lehetőleg a belváros közelében kerítelt egy házat. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Házvétel” jelige alatt.

A belváros közepén

Zrínyi-utca 4 szám alatt egy jégverem november 1-től több évekre bérbeadó, értekezhetni Kövér Béla magán gyámmal József főherceg 20 szám alatt vagy levél útján Kovaszinczi szállójában. 2841

5. Földbérlet

Több évi haszonbérletre keresek 500—1500 holdig terjedő síkfekvésű földbérleteket. A bérbeadó tulajdonos urakat felkérem, hogy a bérleti feltételeket alulírottal mihamarabb közölni sziveskedjenek. Angelina Tivadar, Muszkán, posta helyben. 2801

Állás betöltés.

Egy kényelmes állásba kerestetik egy 50—60 év körüli nyugdíjas, megbízható özvegy keresztény ur. A vallás nem számít, legyen az magyar, német, román vagy szerb. Az illető reflektánsok ajánlatukat e lap kiadóhivatalába küldhetik be. 2802

Használt

iskolakönyvek az összes intézetek számára legjobban beszerezhetők Ingusz I és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-u. 201

Eladó üzlet.

Sarok üzlet vegyeskereskedés, dohánypárta, erős, zárt edényekben italméréssel, a legforgalmasabb vasúti utcában, más vállalat miatt kedvező feltételek mellett azonnal átadó. Facset, Grimm Testvérek. 2837

Eladó ház.

Csermón, a Fő-utcán egy több lakásból álló sarokház, mely üzlet-helyiségeknek is igen alkalmas, minden hozzátartozó helyiségekkel, nagy borpincével és nagy gyűjtő- és kerítelt, elköltözés miatt szabadon azonnal eladó Özv. Dr. Flamm Bertalané. 2822

Félszár,

használt, új kiadású tankönyvek az összes iskolák részére. Új iskolakönyvek teljes készlete, első minőségű tan- és írószerek kaphatók. Krausz Paulin könyv- és papírkereskedésében Arad, Színház-épület. 2838

Több iskolás leányka

teljes ellátásra, esetleg zongora tanítással is, gondos felügyelet mellett elvállaltatik özv. Barthel Sándornénál, Csernovits Péter-utca 28. szám. 2796

Eladó

Pöltenberg Ernő-utca 19. számú újonnan épült, még 12 évig adómentes ház. Bővebbet ugyanott. 2807

Azonnal kiadó

egy 2 szobából álló garcon lakás, mely irodának is alkalmas. Cim: Andrassy-tér 16. 2830

Ügyes segéd,

ki a rófszben is jártas és románul beszél, alkalmazást nyer Weisz Móránál Székudvaron, ahová az ajánlatok igényekkel együtt küldendők. 2831

2 ház eladó.

Egy Boros Béni-tér 3. számú, egy Boczkó-utcai 2. számú. Bővebbet Arad, Boros Béni-tér 3., a liszt-raktárban. 2638

Egy jóforgalmú üzlet

és korcsma, házzal román községben, biztos ekszistencia, betegség miatt kedvező lefizetési feltételek mellett eladó. Cim: Messer Simon, Branyest u. p. Facset. 2756

Gyors- és gépirásban

jártas intelligens urak kerestetnek. Ajánlatok a kiadó útján továbbíthatnak, „Gyors, de biztos jelíggel.” 2776

Vidéki

fogyasztási szövetkezet keres kereskedő segédet románul is beszélők előnyben részesülnek. Cim a kiadóban. 2776

Valódi amerikai

önműködő ablakredők

gyári raktára. 1833

Lignumsanctum golyók és tekebábuk.

Zimmermann Ignác

Arad, Szabadság-tér 21. (Longyel-ház.)

Arad,

Szabadság-tér 21. (Longyel-ház.)

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete
Arad, Weitzer János-u. 13. sz.
Zsinor,
gomb,
bojtok
és rojtok

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden esetben vágó munkát a leggyorsabban készít. 888

Hair regenerator.

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpa képződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol. Ár 2 korona. 271

Földes Kelemen

gyógyszertára Aradon.

Telefon 688.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázoló
Vörösmarthy-utca 3.

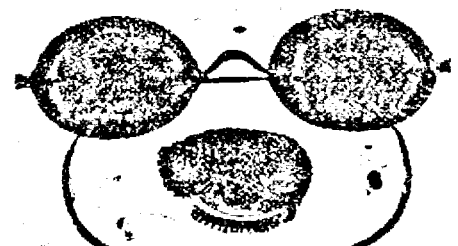
A leg egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1905

Ez a rendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

Arad, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Arad, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két év jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látszereseket a legkülönbözőbb kiállításban. Legismertebb forgaték, orrcsipesz és színházi, arany, ezüst, nikkél és token órák csont keretekben, legjobb árcikk: Nagy raktár sűrűségi fokmérőben, hor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelekben.

Szemüvegek és orrcsipeszök a városi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Cement
hornyolt cserép

a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan! Örökké tart!

Tégla,
Cserép

legjobb minőségben állandóan raktáron 757

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementárú gyárában

Mikakán.

Telefon 5—15.

Városi iroda: Erzsébet-körút 37., I. em.

Bregger J. Arad,

előrendű kivitelű üzlet halak, baromfi, zöldség újdonságok, gyümölcs, dinnye és finom szállókban az „Orsovai halhoz”

Szabadság tér 4. sz.

Városi és megyei telefon 616. — Szombaton zárva.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy f. hó 30-tól kezdve minden csütörtökön élő duna és balatoni vízben uszó hal kapható. Megrendelések 24 óra alatt eszközöltenek. Uradalmi nemes faj dinnyék. Asztali gyümölcs, valamint mindenféle fűszerárú kapható.

Veszek uradalmi dinnyét, gyümölcsöt és szállót akármilyen mennyiségben. Finom szállót a kertben csomagolom és onnan szállítom. 2574

Élővirág csokrok

és koszorúk,

cserepes virágok

legolcsóbban kaphatók

Scherhag Testvérek

virágüzletében

Arad, Andrassy-tér 18.

Megyei telefon 292. 2524

Több mint 25 év óta elismert legolcsóbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

diét, kávé, rövidára és fohérmű üzlete

a „kék golyóhoz”

Arad, József főherceg-ut II. szám

(Karolina-utca sarkán.)

Legújabb himzett batisztok, Zep-hírek, ruhavásznak, kartonok, napernyők remek színekben, esipkék és himzések csoda olcsó árakban, trikók, kesztyűk, harisnyák, szalma kalapok, gyermekcipők és ruhák nagy választékban, rendkívül olcsón árusítatnak Kilényi C. és Társánál. 1908

Legolcsóbb bevásárlási forrás!